İŞKUR

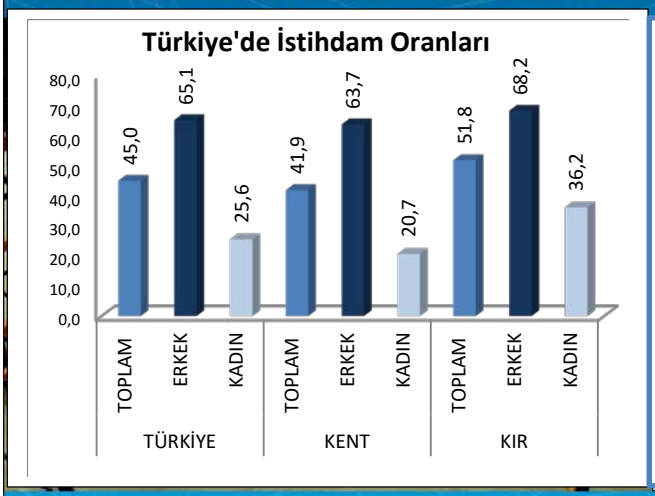

2015

BİLECİK

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

(2015)

HAZIRLAYANLAR

YALÇIN TAŞÇI – İş ve Meslek Danışmanı

SAMET DEMİREL – İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

Günümüz dünyasının en önemli problemlerinden biri kuşkusuz işsizlik ve yeterince istihdam yaratamama sorunudur. Bu iktisadi sorun aynı zamanda sosyo-psikolojik sorunları ve huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdam artırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasında öncelik haline gelmiştir. Bu bakımdan ülkemizde de istihdamın arttırılabilmesi için ciddi atılımlar yapılmıştır. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır.

İŞKUR Bilecik İl Müdürlüğü 2007 yılından bu yana yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarını etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmaktadır. İşverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR kendi bünyesinde olan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak yetiştirmektedir. Yani işverenin nitelikli işgücü talebi karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

İŞKUR sunduğu hizmetleri daha etkin sunabilmek ve il düzeyinde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun yönlendirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Araştırması gerçekleştirmiştir. İl düzeyinde işgücü arzı ve talebi verilerini içeren bu çalışmanın raporu bu konuda genel bir rehber olmuştur.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Bilecik İşgücü Piyasası Araştırması'nın ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını diliyorum.

Ahmet Hamdi NAYİR
Bilecik Valisi

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir.

Bu noktadan hareketle 2015 yılı Mart-Nisan aylarında, Türkiye genelinde Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile belirlenen 10 ve daha fazla kişi istihdam eden 134 bin 34 işyeri kurum personelimiz tarafından işveren veya işveren temsilcisi ile görüşme gerçekleştirmiştir. İlimizde bu kapsamda 454 işyeri tespit edilmiştir bunlardan 339 tanesine bilgi formu uygulanmıştır.

Türkiye Geneli ve il düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasa ihtiyaçları doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir. 81 İl için ayrı ayrı il düzeyindeki verilerin analiz edildiği raporlarında kamuoyuyla paylaşılması planlanmaktadır.

Bu vesileyle Türkiye İşgücü Piyasası Araştırması çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza, raporun hazırlanması safhasında bizlere büyük faydaları dokunan herkese teşekkür ederim.

Ayhan TOZAN
Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ ii

ÖNSÖZ.....ii

TABLOLAR LİSTESİ.....v

GRAFİKLER LİSTESİ.....vii

KISALTMALAR viii

YÖNETİCİ ÖZETİ 9

GİRİŞ.....11

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ..... 13

İŞGÜCÜ PiYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN 13

İŞKUR GÖSTERGELERİ.....15

1-KAYITLI İŞSİZ 15

2-AÇIK İŞLER..... .17

3-İŞE YERLEŞTİRMELER.....30

4- MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLER.....32

5-İŞSİZLİK ÖDENEĞİ.....33

İKİNCİ BÖLÜM 35

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI..... 35

AMAÇ VE YÖNTEM 35

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM..... 37

İŞYERİ VERİLERİ 37

MEVCUT İSTİHDAM.....44

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER. 50

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ.....57

SONUÇ..... 62

KAYNAKÇA……64

EKLER..... 65

Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 65

Ek 2- Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları……72

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 75

Ek 4: Sektörlere Göre 2015 İpa Sonuçları.....81

Ek 5-2 İle 9 Kişi Arası İstihdamlı İşyeri Bilgileri BİLECİK.....82

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri……..……..……..13

Tablo 2 : Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2013 - 2014)……..……...16

Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı ……..……..……..17

Tablo 4: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı ……..……..……..…18

Tablo 5: En Fazla Açık İş Bildirilen Mesleklerin Cinsiyete Göre Dağılımı……..……..19

Tablo 6: Açık işi Olan İşyerlerinin Sektörlere ve Yaş Grubuna Göre Oranı ……..……..20

Tablo7: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı ……..……..22

Tablo 8: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Beceri Düzeyi……23

Tablo 9: Becerilerin Cinsiyete Göre Dağılımı .....…24

Tablo 10: Eğitim Durumu Ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı ……..……..27

Tablo 11: Açık İşi en fazla Olan Mesleklerde Talep Edilen Beceriler ……..……..28

Tablo 12: Açık İşlerin Eğitim Durumunun Arama Kanallarına Göre Dağılımı……..29

Tablo 13: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme 30

Tablo 14: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri……...32

Tablo 15: İşsizlik Ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı *33*

Tablo 16: Sektörlere Göre İşyeri Sayısı Oranları 37

Tablo 17: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları.....38

Tablo 18: Sektörlere göre İŞKUR'dan faydalanma oranları 39

Tablo 19: Sektörlere Göre İhracat Yapan İşyeri Sayısı Oranları 40

Tablo 20: İhracat Yapan İşyerleri Oranı.....42

Tablo 21: Sektörlere ve Kuruluş Yıllarına Göre İşyerleri sayısı 43

Tablo 22: Sektörlere Göre Çalışan Sayısı ve Oranları.....44

Tablo 23: Çalışanların Cinsiyete göre Sektörel Dağılım Oranları 45

Tablo 24: Çalışanların Meslek Gruplarına göre ve Cinsiyete göre Dağılım Oranları.....47

Tablo 25: Cinsiyete göre En Çok Çalışılan Meslekler.....49

Tablo 26: TGÇM Bildiren İşyeri Sayısı Sektörel Dağılım Oranları 50

Tablo 27: Yıllara Göre TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları.....51

Tablo 28: TGÇM Eleman Sayısının Açık İş ve Meslek Gruplarına Göre Dağılım Oranları.....52

Tablo 29: Mesleklere göre temininde güçlük çekme dağılımının geçen yıl ile karşılaştırılması 54

Tablo 30: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri 55

Tablo 31: İşkur Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Tgçm Bilecik-Türkiye 56

Tablo 32: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Net İstihdam Değişim Oranları.....57

Tablo 33: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları 58

Tablo34: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek 59

Tablo 35: İşyerlerinin Çalışma Biçimlerine Göre İstihdam Değişimleri.....60

Tablo 36: Sektörlere Göre İşyerlerinin İstihdamda Artış-Azalış Beklentileri 61

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri…….14

Grafik 2: Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı……15

Grafik 3: Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı……21

Grafik 4: Açık İşlerde İstenen Beceri Oranı ……24

Grafik 5: Becerilerin Cinsiyete Göre Dağılımı ……25

Grafik 6: Eğitim Durumuna Göre Açık İş Dağılımı. ……26

Grafik 7: Eğitim Durumu Ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı ……27

Grafik 8: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı ……29

Grafik 9: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme……31

Grafik 10: Yıllara Göre İşsizlik Ödeneğinden Faydalananların Kayıtlı İşsizlere Oranı ……34

Grafik 11: İhracat Yapan İşyerleri oranı TR41-Türkiye karşılaştırması ……41

Grafik 12: Çalışanların Cinsiyete göre Dağılım Oranları 2015 (Türkiye-Tr41 Karşılaştırması)……46

Grafik 13: Tr41 Bölgesinde Meslek Gruplarına Göre Kadın Çalışan Oranı……48

Grafik 14: Temininde Güçlük Çekilen Eleman sayısının Meslek Gruplarına Göre Dağılım oranlarının Tr41 Karşılaştırması ……53

Grafik 15: Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri Bilecik Türkiye Karşılaştırması ……56

Grafik 16: Kısmi Zamanlı Çalışanların (Part-Time) Tam Zamanlı Çalışanlara Oranının TR41-Türkiye Karşılaştırması……60

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

Bk. Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International LaborOrganization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International StandardClassification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İO: işsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Araştırması

NACE: EuropeanClassification of EconomicActivities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: OrganizationforEconomicCo-operationAnd Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TGÇM: Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

YÖNETİCİ ÖZETİ

İstihdamın artırılması ve işsizliğin azaltılması; eğitimin işgücü talebine duyarlılığının artırılmasına, işgücü arz ve talebinin doğru olarak tespit edilmesine ve buna uygun politikaların geliştirilmesine bağlıdır. Bu hedef doğrultusunda Bilecik ilinde işgücü piyasasının talep boyutunu tespit edebilmek amacı ile Bilecik Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından ***2015 yılı 16 Mart- 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Bilecik İşgücü Piyasası Araştırması*** gerçekleştirilmiştir.

Bilecik ilinde gerçekleştirilen bu talep araştırması ile Bilecik'teki ***işgücünün yapısı, sektörler bazında çalışanların mesleklere ve cinsiyete göre dağılımları, ihtiyaç duyulan işgücü için talep edilen eğitim ve beceri durumları, temininde güçlük çekilen meslekler ve teminde güçlük çekme nedenleri, 2016 yılı ortasında işgücü piyasasında mesleki değişim beklentileri***ne ilişkin bilgiler derlenmiştir.

Bu çalışma ile birlikte Bilecik'in işgücü piyasasının fotoğrafı çekilerek Bilecik'teki sektörlerin işgücü ihtiyacı tespit edilmiştir. Çalışma sonucunda Bilecik düzeyinde sektörel olarak istatistiksel ve anlamlı tahminler üretilmiştir.

Araştırma bilimsel ve anlamlı sonuçlara sahiptir. Alan çalışması ***Türkiye İstatistik Kurumu*** ile birlikte tespit edilen Bilecik'teki özel sektörde faal olan ***10+ istihdamlı işyerlerinde*** gerçekleştirilmiştir. Uluslararası sektörel ve mesleki sınıflandırmalar kullanılarak yapılan araştırmada Bilecik'te ***tam sayım yöntemi*** ile çalışılmıştır. Yani ***Bilecik ilindeki 10+ istihdamlı özel sektör işyerlerinin tamamı ziyaret edilmiştir.*** Toplamda 454 işyeri bizzat ziyaret edilmiş, bu işyerlerinin 339 tanesine ise işyeri bilgi formu uygulanmıştır.

Çalışma kapsamında Bilecik ilinde ***385 kişilik açık iş*** bulunmaktadır. Buna ek olarak, Bilecik' in "***açık iş oranı***" ***%1,7*** olarak hesaplanmıştır. Başka bir deyişle, Bilecik'te her 100 kişilik kadronun 98,3'ü dolu 1,7'si ise boş olup doldurulmaya hazırdır. ***Saha çalışmasında ziyaret edilen işyerlerinin % 14,6'sı, açık işi olduğunu belirtmiştir.*** Açık işler için yaklaşık olarak yüzde 56 oranında asgari bir eğitim düzeyi talep edilmektedir. ***Açık işler için yüzde 3 oranında lise altı eğitimliler, yüzde 8 lise ve dengi eğitimler, Çıraklık Eğitimliler yüzde 34 ve yüzde 10 lise üstü eğitimliler talep edilmektedir.*** Açık işler için talep edilen ek beceriler incelendiğinde; ***açık işlerin yüzde 43'ü için bilgisayar kullanımı, yüzde 0,3'ü için satış ve pazarlama, yüzde 11,2'si için proje tabanlı çalışma, yüzde 0,3'ü için etkin hesap yapabilme, yüzde 4,4'ü için sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri, yüzde 28.1'i için iletişim ve ifade etme becerileri, yüzde 29,1'i için takım çalışması becerileri, yüzde 40'ı için mesleğe ilişkin yeterli bilgi ve yüzde 51,1'i için fiziksel yeterlilik,*** talep edildiği tespit edilmiştir.

Sektörlere göre en yüksek açık iş oranı ***yüzde 5 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ve Ulaştırma ve depolama sektörlerinde*** tespit edilmiştir.

Bilecik'te açık işlerin en fazla olduğu mesleklerin; ***seramik imal işçisi, mermer işçisi, beden işçisi (genel), diğer mühendisler, gaz altı kaynakçısı, su ürünleri işlemecisi, kaynakçı (oksijen ve elektrik), alçı***

imalat işçisi, garson (servis elemanı), makine bakımcı, çimento üretim elemanı, cnc torna tezgahı operatörü, şoför (yolcu taşıma), katrak makinesi operatörü (mermer) olduğu tespit edilmiştir.

Bilecik İşgücü Piyasası Talep Araştırmasına göre, işverenlerin Bilecik'te ilk 6 ayda **423** kişinin temininde güçlük çektikleri sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma kapsamında ziyaret edilen işyerlerinin ***% 23,5'i eleman temininde güçlük çektiğini belirtmiştir***. Başka bir deyişle, ***yaklaşık her 4 işverenden 1'i işgücü piyasasında aradığı elemanı bulurken zorlanmıştır***.

Araştırma kapsamında işyeri ziyaretleri sırasında görüşülen işverenlere hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri sorulmuştur. Eleman temininde en fazla güçlük çekilen meslekler; ***mermer işçisi, kasap, seramik imal işçisi, mermer ocakçısı, gaz altı kaynakçısı, makine nakışçısı, makineci (dikiş), garson (servis elemanı), kaynakçı (oksijen ve elektrik), et ve et ürünleri işlemecisi mesleğidir.***

Bilecik İşgücü Piyasası Araştırması sonuçları ***30 Haziran 2016*** tarihi itibariyle istihdamda ***249*** kişilik net artışı beklendiğini bize göstermektedir. Başka bir deyişle, işverenler bugüne kıyasla, ***30 Haziran 2016*** tarihinde istihdamın net olarak ***% 1,1*** artmasını beklemektedir.

30 Haziran 2016 tarihinde sektörler itibariyle net istihdam değişimine oransal olarak bakılacak olursa, en yüksek net istihdam artışı beklenen üç sektörün; ***yüzde 8,7 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, yüzde 4,4 ile Ulaştırma ve depolama ve yüzde 3,7 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri*** sektörleri olduğu görülecektir. ***Beden işçisi (genel), soğuk demirci, beton ve betonarme kalıpçısı, beden işçisi (inşaat), mermer ocakçısı, gaz altı kaynakçısı, iş makineleri operatörü, kaynakçı (oksijen ve elektrik), inşaat kalıpçısı (ahşap), mermer işçisi*** meslekleri ***30 Haziran 2016*** tarihi itibariyle en fazla net istihdam artışı beklenen mesleklerdir.

Çalışmanın sonuç raporunda Bilecik'in işgücü piyasası arz ve talep yönüyle ele alınarak Bilecik'in işgücü piyasa yapısı ve işgücü piyasasının ihtiyaçları ortaya konulacaktır. ***Aktif İstihdam Politikalarının***; özellikle de işgücü yetiştirme kurslarının tespit edilen ihtiyaçlara göre açılması planlanmaktadır.

Bilecik Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, Bilecik İşgücü Piyasası Araştırması ile bilimsel temelden yoksun bir konu durumunda olan yerel işgücü piyasa yapılarının ve işgücü piyasası ihtiyaçlarının daha iyi anlaşılmasını hedeflemektedir. Ayrıca Bilecik ilinde geliştirilecek istihdam politikaları; araştırmanın sonuçları dikkate alınarak oluşturulacaktır. İşgücü yetiştirme kursları, tespit edilen ihtiyaçlara göre açılacaktır. Önümüzdeki dönemde de Bilecik Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından her yıl en az bir defa bu yönde ve bu kapsamda araştırmalar yapılması hedeflenmektedir.

Araştırmanın; ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına, çalışma hayatının tüm aktörlerine, sivil toplum örgütlerine, üniversitelere, araştırmacılara ve tüm kamuoyuna faydalı olması beklenmektedir.

GİRİŞ

2015 yılında Bilecik ilinde yapılan İşgücü Piyasası Araştırmasının amacı; Bilecik ilindeki istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı ile sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçları belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesini sağlamaktır.

Bu kapsamda araştırmanın;

- İl düzeyinde işgücünün yapısı, sektörler bazında çalışanların mesleklere ve cinsiyete göre dağılımları,
- İl düzeyinde ihtiyaç duyulan işgücü için talep edilen eğitim ve beceri durumları,
- İşverenlerin temininde güçlük çektikleri meslekler ve teminde güçlük çekme nedenlerine ilişkin beyanları
- 2015 yılı sonunda ve 2016 yılı ortasında gelecek dönemlere ilişkin işgücü piyasasında mesleki değişim eğilimlerinin belirlenmesine yardımcı olacak politika ve önerilerin geliştirilmesi gibi hedefleri vardır.

Bir bütün olarak bu rapor, işgücü politikalarının tümüne veri sağlayabilecek bir çalışma olarak değerlendirilebilir. Özellikle işgücünün talep yönünün ve gelecek kısa dönemde işgücünün eğilimlerinin ölçülmesi, ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliğin hangi koşullarda ortadan kalkabileceğinin belirlenmesi ve bu dengesizliğin giderilmesine yardımcı olacak politika ve önerilerin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Kurumsal olarak, aktif işgücü politikalarının tümüne veri sağlayabilecek bir çalışma yapıldığı göz önünde bulundurulmalıdır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibariyle yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eşzamanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımıdır. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye

İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Hanehalkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçlarına dayanmaktadır. 2015 İşgücü piyasası talep verileri Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibariyle idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı kaçınılmaz olmuştur.
Bu Rapor üç bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölüm, Bilecik ilinin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan Kayıtlı İşsiz Verileri, Açık İş Verileri, İşe Yerleştirme Verileri, Kurs ve Kursiyer Verileri, İşsizlik Ödeneğinden Yararlanan Verileri ile oluşturulan işgücü göstergeleri ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.

İkinci bölüm, İşgücü Araştırması sonuçlarını analiz ederek Bilecik işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Üçüncü bölüm, eldeki verilerle hazırlanan ilk iki bölümün bir yansıması olarak çıkarılan sonuçların ifade edildiği bölümdür.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

Aşağıdaki tabloda Bilecik iline ait temel işgücü göstergeleri mevcuttur. 2008 yılından 2013 yılına kadar olan; işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı başlıkları altında oransal değerler ile Bilecik ilinin işgücü piyasası yorumlanmaya çalışılacaktır.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri[1]

Yıllar	İşgücüne Katılma Oranı	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı
2013	51,6	6,5	48,2
2012	49,5	6,4	46,3
2011	50,5	6,2	47,4
2010	49,2	7,7	45,4
2009	52	8,5	47,6
2008	51,5	8,2	47,3

Kaynak: TÜİK

Tablo 1'den görülebileceği gibi Bilecik ilinde işgücüne katılma oranı 2008-2013 yılları arasında, %49,2 ile %52 bandında hareket etmektedir. İstihdam oranı aynı dönemde %45,4 ile %48,2 bandında hareket etmektedir. İşsizlik oranı ise 2008 yılından 2011 yılına kadar düşüş eğilimi göstermekle birlikte, günümüzde işsizlik oranının en düşük olduğu 2011 yılı işsizlik oranına yakın olduğu görülmektedir. 2013 yılına bakıldığında bir önceki yıla göre, İstihdam oranı %1,9 artmış, bununla birlikte işsizlik oranında da artış görülmüştür. Bunun nedeni il genelinde çalışabilir nüfusun işgücüne katılım hızının, istihdam artış hızından fazla olmasıdır.

[1] TÜİK'in İl Düzeyinde açıkladığı Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları eski veri setine aittir. 2014 yılı Şubat Döneminden beri yayınlanan yeni veri setine göre İl düzeyinde veri yayınlanmamıştır.

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

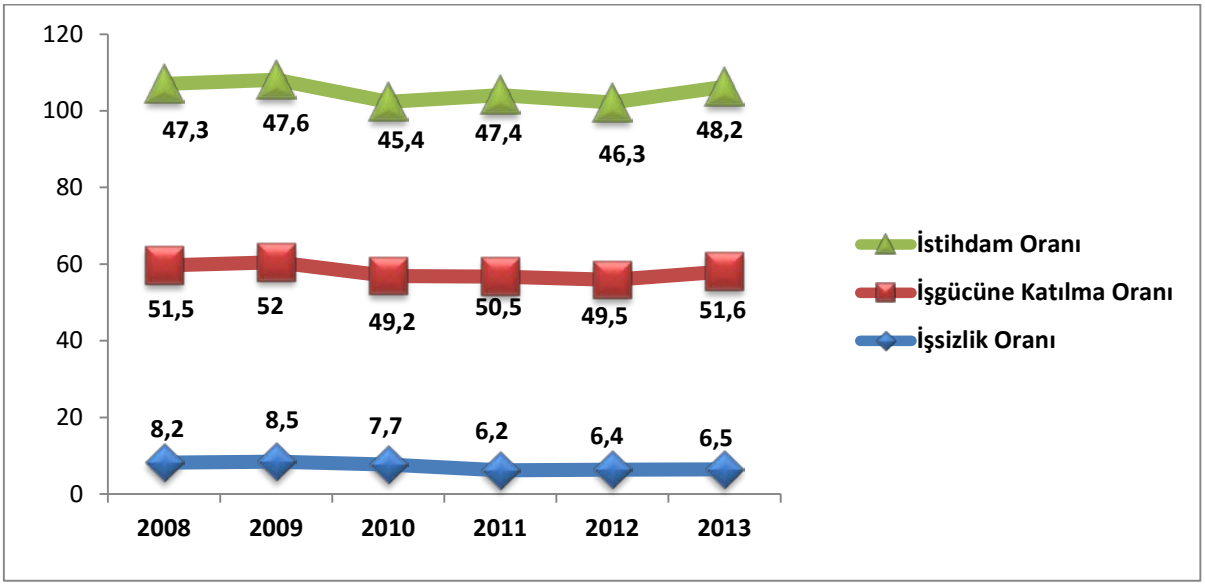

Kaynak: TÜİK

Grafik 1'de İl düzeyinde temel işgücü göstergeleri; işgücüne katılma oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı özelinde gösterilmiştir. Buna göre belirtilen göstergeler, Bilecik ilinde işgücü piyasasının belirli düzeyde istikrar yapısına sahip olduğunu göstermektedir. Raporun ilerleyen kısmında görülebileceği gibi, il özelinde işgücüne katılma ve istihdam oranlarında artış beklenmektedir.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR verileri işgücü piyasasının nabzının tutulması için önemli göstergelerdendir. Kuruma kayıtlı olanlar ile ilgili veriler olup oldukça detaylıdırlar.

KAYITLI İŞSİZ

Kayıtlı işsizler İŞKUR'a kayıt olup işsiz olduğunu bildiren kişilerdir. Bir kişi İŞKUR'a kayıt olduktan sonra 18 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kişinin kaydı aktif kayıtlardan kaldırılır. Aşağıdaki grafikte yıllar itibariyle Bilecik ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Grafik 2: Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

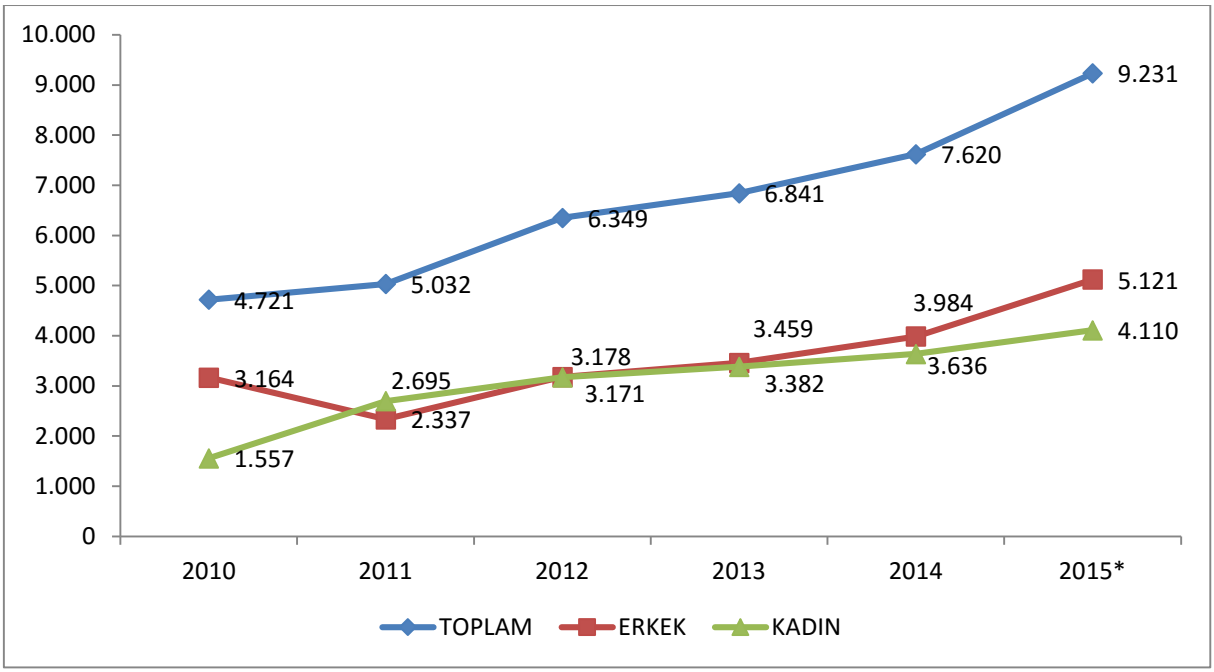

Kaynak: İŞKUR *2015 yılı HAZİRAN ayı sonu itibarıyla

2010 yılında Bilecik ilinde 4 bin 721 kişi İŞKUR'a kayıtlı iken, 2015 yılı Haziran ayı sonu itibariyle bu sayı iki kattan fazla artarak 9 bin 231'e yükselmiştir. Rakamlardaki yükseliş İŞKUR'un tanınırlığının artmasından ve işgücü piyasasında aktif bir oyuncu hale gelmesinden kaynaklanmaktadır. İŞKUR'a kayıtlı erkeklerin sayısında genelde bir artış gözlemlenirken 2011 yılında bir düşüş yaşanmış, sonraki yıllarda ise artış yine devam etmiştir. Kadınlarda ise 2010 yılında bin 557 kişi kayıtlı iken, 2015 yılında bu sayı iki kattan fazla artarak 4 bin 110 kişiye çıkmıştır. Kadınların ekonomik değer üretmek ve ev ekonomisine katkı sağlamak amacıyla işgücü piyasasında yer almak istemeleri, bu sayıda belirgin bir artış olmasını sağlamıştır.

Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2014-2015*)

2014		2015*	
MESLEK	KAYITLI İŞSİZ	MESLEK	KAYITLI İŞSİZ
Beden İşçisi (Genel)	2051	**Beden İşçisi (Genel)**	2764
Beden İşçisi (Temizlik)	378	**Beden İşçisi (Temizlik)**	358
Büro Memuru (Genel)	248	**Büro Memuru (Genel)**	339
Ön Muhasebeci	150	**Seramik İmal İşçisi**	182
Meyve Ve Sebze Yetiştiricisi (Sera)	121	**Ön Muhasebeci**	165
Seramik İmal İşçisi	120	**Satış Danışmanı**	162
Temizlik Görevlisi	108	**Temizlik Görevlisi**	135
Sekreter	104	**Sekreter**	106
Satış Danışmanı	98	**Garson (Servis Elemanı)**	100
Hizmetli (Kamu Kuruluşları)	96	**Kalite Kontrolcü**	96
Makineci (Dikiş)	94	**Hizmetli (Kamu Kuruluşları)**	89
Şoför-Yük Taşıma	86	**Şoför-Yük Taşıma**	87
Kalite Kontrolcü	85	**Makineci (Dikiş)**	84
Diğer Meslekler	**3881**	**Diğer Meslekler**	**4564**
Genel Toplam	***7620***	**Genel Toplam**	**9231**

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

Tablo 2'den, İŞKUR kayıtlarına göre kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımlarının yıllar itibariyle değişiklik gösterdiği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte Beden İşçisi (Genel) ve Beden İşçisi (Temizlik) meslekleri, en çok kayıtlı işsizin olduğu meslekler olarak göze çarpmaktadır. Bunun başlıca nedenleri kayıtlı işsizlerin işgücü istihdam kaygısı ve İŞKUR sistemine kayıtta sınırlı seçim hakkına sahip olmalarıdır. Örneğin İŞKUR'a kayıt yaptırmak isteyen her bireyin en fazla beş meslek ekleme hakkı bulunmaktadır. Bu durum iş arayanlar tarafından avantaja dönüştürülebilmek için beş meslekten birini Beden İşçisi (Genel) olarak ekleme eğilimi oluşturmaktadır.

Ayrıca 2015 itibari ile kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımına bakıldığında ilk on meslek arasına bu yıl yalnızca Garson (Servis Elemanı) mesleği girerken, Beden İşçisi (Temizlik) ve Meyve Ve Sebze Yetiştiricisi (Sera) meslekleri dışında tüm mesleklerde kayıtlı işsiz sayısında artışlar olduğu göze çarpmaktadır. Bu durum Bilecik geneli toplam kayıtlı işsiz sayısına açıkça yansımıştır.

AÇIK İŞLER

Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2014-2015*)

2014		2015*	
MESLEK	AÇIK İŞ	MESLEK	AÇIK İŞ
Beden İşçisi (Genel)	1465	Seramik İmal İşçisi	143
Sır İşçisi	272	Mermer İşçisi	38
Seramik İmal İşçisi	233	Beden İşçisi (Genel)	28
Makineci (Dikiş)	160	Diğer Mühendisler	20
Mermer İşçisi	145	Gaz Altı Kaynakçısı	16
Kalite Kontrolcü	108	Su Ürünleri İşlemecisi	11
Döküm Modelci	103	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	11
Porselen Ve Seramik Eşyası İmal İşçisi	97	Alçı İmalat İşçisi	10
Garson (Servis Elemanı)	88	Garson (Servis Elemanı)	6
Dökümcü (Metal)	85	Makine Bakımcı	6
Diğer Meslekler	1539	Diğer Meslekler	95
Genel Toplam	4295	Genel Toplam	385

Kaynak: İPA 2014- İPA 2015 * Ocak-Haziran

Tablo 3'den görülebileceği gibi açık işlerin mesleklere göre dağılımı yıllar itibariyle kayıtlı işsizlerin yapısında olduğu gibi değişiklik göstermektedir. Bununla birlikte 2015 yılında, 2014 yılında olduğu gibi en çok açık iş bildirilen ilk on meslek arasına; Beden İşçisi (Genel), Garson (Servis Elemanı), Mermer İşçisi ve Seramik İmal İşçisi meslekleri girebilmiştir. Ayrıca 2015 yılında en çok açık iş bildirilen ve geçen sene ilk on meslek arasında bulunmayan meslekler ise; Diğer Mühendisler, Gaz Altı Kaynakçısı, Su Ürünleri İşlemecisi, Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik), Alçı İmalat İşçisi ve Makine Bakımcı meslekleridir.

2015 yılı dikkate alındığında açık işler konusunda imalat sektöründe faaliyet alanı bulan meslekler ön plana çıkarken, en çok açık iş bildirilen meslekler arasında hizmet sektöründen hiçbir meslek bulunmaması dikkat çekmektedir.

Tablo 4: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı 2015*

SEKTÖR	ERKEK	KADIN	FARKETMEZ
Madencilik ve taş ocakçılığı	51%	19%	30%
İmalat	29%	11%	60%
İnşaat	97%	0%	3%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	82%	9%	9%
Ulaştırma ve depolama	100%	0%	0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	7%	7%	86%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	100%	0%	0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0%	100%	0%
Eğitim	0%	0%	100%
TOPLAM	**43%**	**10%**	**47%**

Kaynak: İPA 2015* Ocak-Haziran

Tabloda görüldüğü gibi ilimizdeki açık işler %43 gibi bir oranla erkek işçilere yöneliktir. Kadınlara yönelik açık işler %10 iken işverenlerimiz %47 oranında işleri için cinsiyet fark etmez cevabını vermişlerdir. İl genelinde inşaat ile madencilik ve taş ocakçılığı sektörlerindeki açık işlerin çokluğu erkek iş arayanların lehine çevirmeye yetmiştir. Kadın istihdamında sayısal olarak baktığımızda en çok kadın işgücü açığı bulunan sektör 28 kişilik açıkla imalat sektöründedir. İmalat sektöründeki bu açık sektör içinde kadın işgücü açığı oranını %11 seviyelerine taşımaktadır. Ayrıca işverenlerin işgücü açığını kapatırken cinsiyet ayrımı yapmadığı işler için birçok sektörde (İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri) önemli açık iş oranları görülmekle birlikte bu işler için kadın iş arayanların daha istekli ve donanımlı olmaları şarttır. İlimizde kadın istihdamına yönelik yatırımların gerekliliği bu tablodan da görülmektedir.

Tablo 5: En Fazla Açık İş Bildirilen Mesleklerin Cinsiyete Göre Dağılımı

KADIN		ERKEK		FARKETMEZ		GENEL TOPLAM	
MESLEK	AÇIK İŞ	MESLEK	AÇIK İŞ	MESLEK	AÇIK İŞ	MESLEK	AÇIK İŞ
Beden İşçisi (Genel)	12	Mermer İşçisi	30	Seramik İmal İşçisi	123	Seramik İmal İşçisi	143
Su Ürünleri İşlemecisi	11	Seramik İmal İşçisi	20	Diğer Mühendisler	20	Mermer İşçisi	38
Alçı İmalat İşçisi	10	Beden İşçisi (Genel)	16	Mermer İşçisi	8	Beden İşçisi (Genel)	28
Beden İşçisi (Temizlik)	1	Gaz Altı Kaynakçısı	16	Ahşap Boyamacı	4	Diğer Mühendisler	20
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	1	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	10	Gıda Mühendisi	3	Gaz Altı Kaynakçısı	16
Garson (Servis Elemanı)	1	Makine Bakımcı	6	Garson (Servis Elemanı)	3	Su Ürünleri İşlemecisi	11
TOPLAM	37	TOPLAM	166	TOPLAM	182	TOPLAM	385

Kaynak: İPA 2015

Açık İşlerin Mesleklere ve Cinsiyete Göre Dağılımı konusunda en çok açık iş olduğu bildirilen 6 meslek verilmiştir. Bu durumun bir üstteki tablo verileri gibi açık işlerin büyük çoğunluğunun erkeklere uygundur. Mermer İşçisi, Seramik İmal İşçisi, Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik), Gaz Altı Kaynakçısı, Mekanik Bakımcı gibi mesleklere bakıldığında işin yerine getirilmesi açısından erkek iş arayanlara hitap etmesi doğaldır. Kadın iş arayanlar için en çok açık iş verilen meslekler arasında Beden İşçisi (Genel), Su Ürünleri İşlemecisi, Alçı İmalat İşçisi meslekleri yer almaktadır.

Tablo 6: Açık işi Olan İşyerlerinin Sektörlere ve Yaş Grubuna Göre Oranı 2015*

SEKTÖRLER	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+
Madencilik ve taş ocakçılığı	0%	0%	0%	31%	69%	0%
İmalat	12%	29%	8%	18%	8%	25%
İnşaat	17%	41%	0%	41%	0%	0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	0%	67%	17%	17%	0%	0%
Ulaştırma ve depolama	0%	50%	0%	0%	0%	50%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	33%	33%	17%	17%	0%	0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	100%	0%	0%	0%	0%	0%
Eğitim	0%	50%	0%	0%	50%	0%
TOPLAM	**15%**	**34%**	**8%**	**19%**	**10%**	**14%**

Kaynak: İPA 2015

Tablo 6'ya bakıldığında açık işi bulunan işyerlerinin yaş grubuna dağılımında imalat sanayinin her yaştan işyerinde mutlaka açık iş olduğu görünmektedir. En çok açık iş oranı olan yaş grubu ise %34 ile 5-9 yaş grubudur.

İmalat sektöründe en fazla açık iş %29 ile 5-9 yaş grubunda, madencilik sektöründe %69 ile 20-24 yaş grubunda, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe ise %67 ile yine 5-9 yaş grubunda olduğu tespit edilmiştir.

Grafik 3: Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

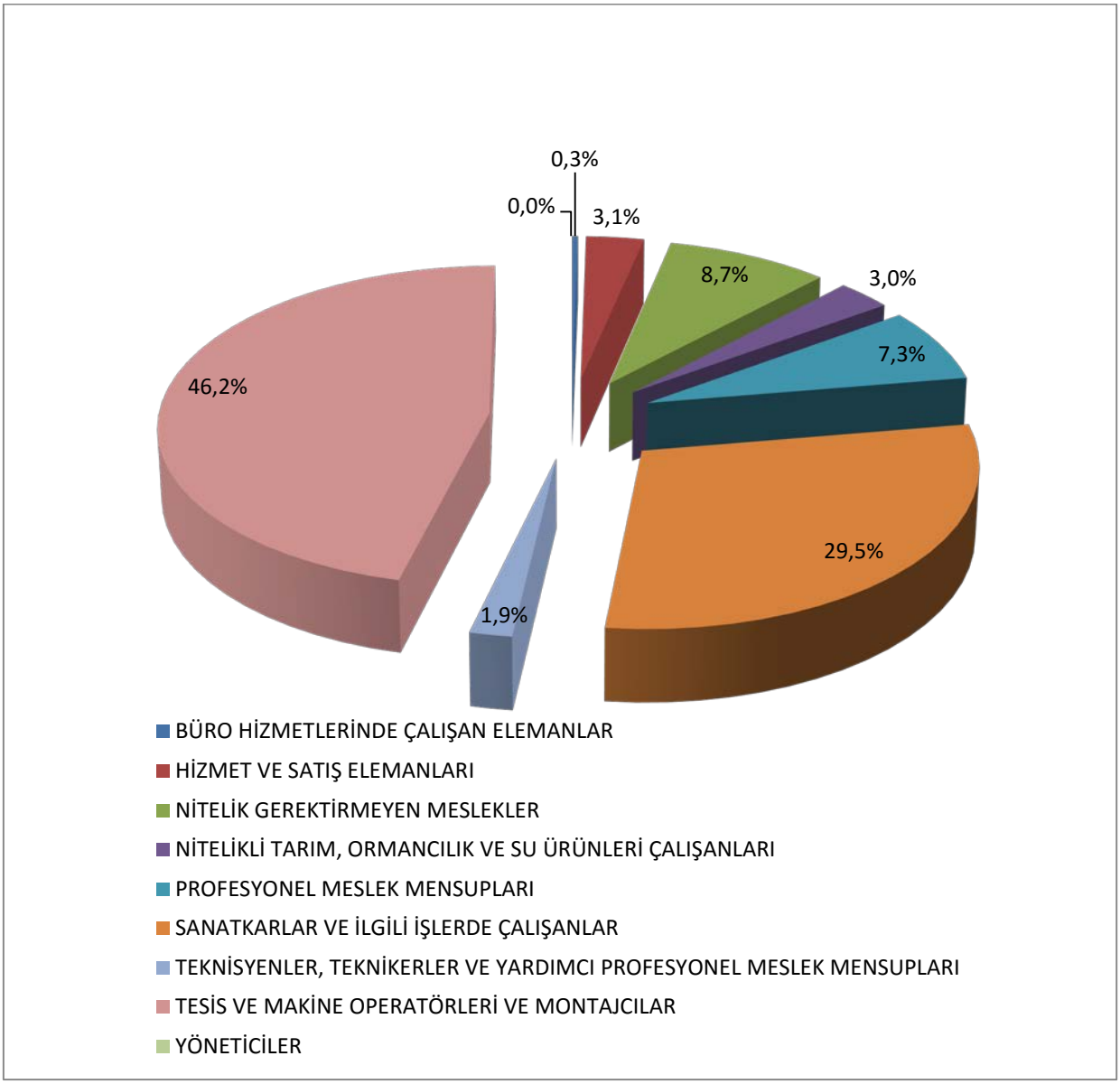

Kaynak: İPA 2015

Grafik 3' e bakıldığında, açık işlerin oransal olarak en çok yoğunlaştığı meslek grubu Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar olarak görünmektedir.

Tablo7: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı 2015

SEKTÖRLER	Açık İş İşveren Sayısı	İşveren Sayısı	Açık İş Verme Oranı 2015	Açık İş Verme Oranı 2014
Madencilik ve taş ocakçılığı	3	22	14,5%	30%
İmalat	25	127	20,0%	34%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı		1	0,0%	0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri		1	0,0%	0%
İnşaat	6	58	10,1%	7%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	7	69	9,7%	21%
Ulaştırma ve depolama	2	18	11,1%	5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	6	18	33,3%	42%
Bilgi ve iletişim		2	0,0%	0%
Finans ve sigorta faaliyetleri		1	0,0%	0%
Gayrimenkul faaliyetleri		1	0,0%	0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1	9	11,1%	33%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1	20	5,6%	16%
Eğitim	2	10	22,2%	0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri		2	0,0%	0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor		1	0,0%	0%
Diğer hizmet faaliyetleri		6	0,0%	29%
TOPLAM	**54**	**366**	**14,6%**	**23%**

Kaynak: İPA 2015

Sektörler bazında açık iş oranlarında Madencilik ve taş ocakçılığı, İmalat, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler, İdari ve destek hizmet faaliyetleri, Diğer hizmet faaliyetleri sektörlerinde 2014 yılına göre azalmalar göze çarpmaktadır. Bunun yanı sıra Eğitim, Ulaştırma ve depolama, İnşaat sektörlerinde ise açık iş oranları 2014 yılına göre artış göstermiştir.

Toplam açık iş oranı ise 2014 yılında %23 olarak tespit edilmişken, bu oranın 2015 yılında %14,6 seviyelerine indiği belirlenmiştir.

Tablo 8: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Beceri Düzeyi

SEKTÖR	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yeterli Mesleki/ Teknik Bilgi ve Tecrübe
İmalat	58%	36%	14%	16%	2%	29%	41%
İnşaat	3%	85%	40%	0%	15%	25%	13%
Madencilik ve taş ocakçılığı	30%	70%	36%	0%	0%	36%	0%
Ulaştırma ve depolama	0%	100%	100%	0%	0%	0%	100%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	21%	50%	43%	0%	36%	64%	57%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	0%	100%	91%	9%	0%	55%	45%
Eğitim	0%	100%	100%	0%	0%	67%	33%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0%	100%	100%	0%	100%	0%	0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0%	0%	0%	100%	0%	0%	100%
TOPLAM	**43%**	**51%**	**28%**	**11%**	**4%**	**29%**	**40%**

Kaynak: İPA 2015

Sektörlere göre açık işlerde talep edilen beceriler açısından imalat sektöründe Bilgisayar kullanımı ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe öncelik olarak belirlendiği görülmüştür. Madencilik ve taş ocakçılığı ve İnşaat sektörlerinde, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi; Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe Takım Çalışması becerisi işgücü piyasasında aranan özellikler olarak ön plana çıkmıştır.

Grafik 4: Açık İşlerde İstenen Beceri Oranı 2015

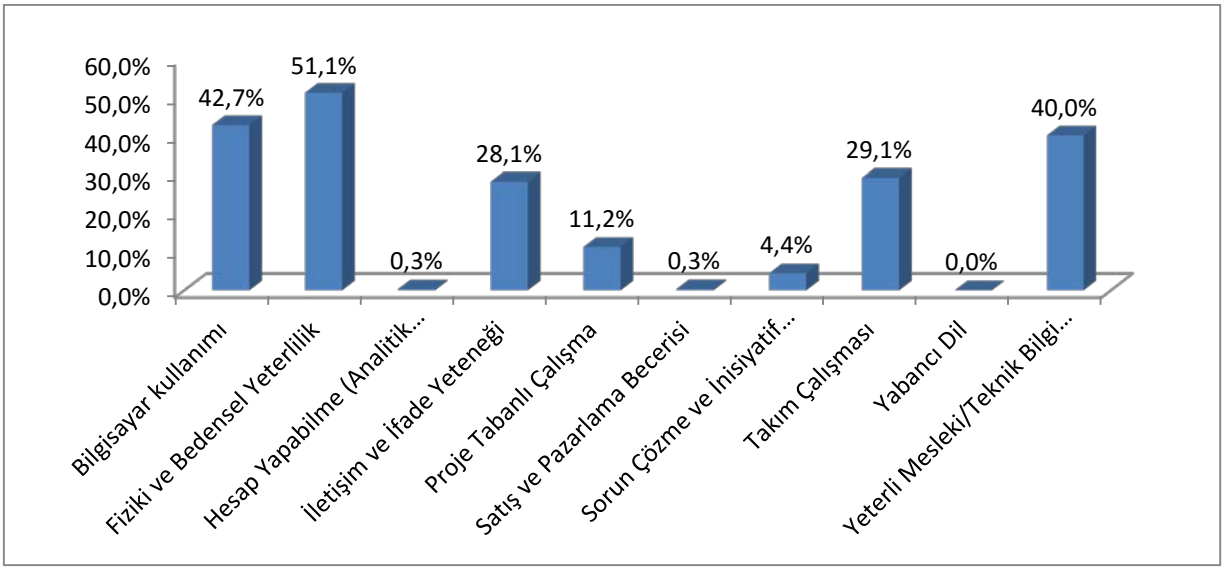

Kaynak: İPA 2015

Grafik 4'e bakıldığında işverenlerin bildirdiği açık işlerde iş arayanlardan sahip olmalarını istedikleri beceriler arasında en çok Fiziksel ve Bedensel Yeterlilik, Bilgisayar Kullanımı ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerileri ön plana çıkmaktadır. İmalatın önemli yer tuttuğu ilimizde beklentilerin bu yönde olması çok normaldir. İmalatta kalite ve istikrar için işverenler fiziksel açıdan hazır olan ve nitelikli bireylerle çalışmayı öncelikli olarak tercih etmektedirler. Tüm bunların yanı sıra Takım Çalışması, İletişim ve İfade Yeteneği gibi beceriler de yine bireylerin tercih edilme sebebi olarak ön plana çıkmaktadır.

Tablo 9: Becerilerin Cinsiyete Göre Dağılımı 2015

BECERİLER	KADIN	ERKEK
Bilgisayar kullanımı	43,6%	6,8%
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	22,4%	90,1%
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	0,0%	0,6%
İletişim ve İfade Yeteneği	24,4%	50,2%
Proje Tabanlı Çalışma	2,9%	13,3%
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	3,0%	5,1%
Takım Çalışması	24,2%	43,8%
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	34,0%	51,2%

Kaynak: İPA 2015

Becerilerin cinsiyete göre dağılımına baktığımızda kadınlardan daha üst düzeyde beklenen beceriler; Bilgisayar Kullanımı ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe gibi becerilerdir. İlimizde bu becerilere uygun açık işler ise ön muhasebe, muhasebeci, kasiyer, insan kaynakları ve meslek elemanı vb. mesleklere karşılık gelmektedir. Erkek çalışanlardan istenen becerilere göz attığımızda Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, İletişim ve İfade Yeteneği ve Takım Çalışması becerileri daha fazla istenmektedir. İlimizde bu becerilere uygun açık işler ise; satış temsilcisi, Cnc Torna-Tezgâh Operatörü, Makine Bakım Onarımcısı, Ustabaşı (formen), İnşaat İşçisi, Makine İle İmalat İşçisi gibi mesleklere karşılık geldiği söylenebilir.

Grafik 5: Becerilerin Cinsiyete Göre Dağılımı 2015*

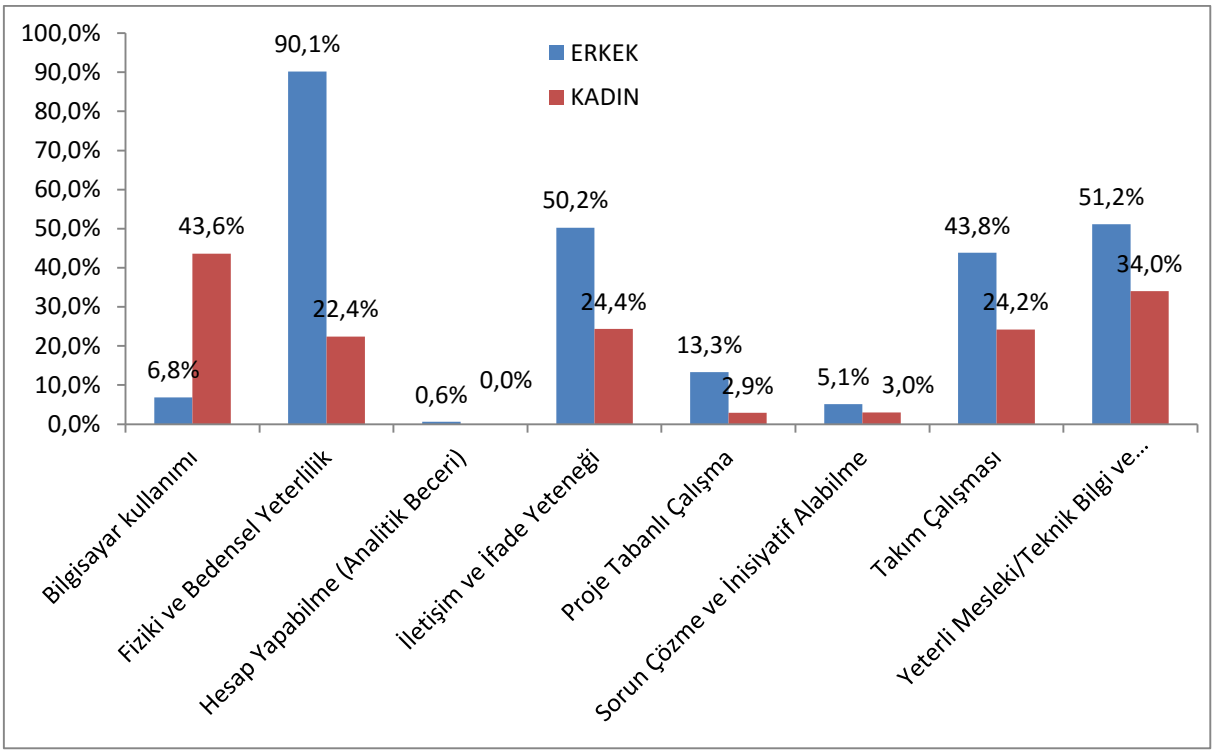

Kaynak: İPA 2015

Grafik 5'e baktığımızda en fala dikkat çeken durum hem erkeklerden hem de kadınlardan istenen Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ortak beceri olarak düşünülebilir. İşverenlerin çalışanlarında görmek istediği bu beceri nitelikli eleman ihtiyacını ve tecrübeyi önemsediklerini göstermektedir. Erkek özelinde baktığımızda Fiziki ve Bedensel Yeterlilik imalat sanayinin yaygınlığından ve bu sektörde seramik, metal ve mermer üretime dayalı ağır çalışma koşullarından kaynaklanmaktadır. Kadın özelinde ise Bilgisayar Kullanımı en çok istenen beceridir. İlimizde son dönemlerde açılan yeni işletmelerin ihtiyacı olan insan kaynakları meslek elemanı, muhasebeci, sekreter vb. mesleklerde kadınların tercih edilmesi söz konusu beceriyi kadınlar için ön plana çıkarmaktadır.

Grafik 6: Eğitim Durumuna Göre Açık İş Dağılımı 2015*

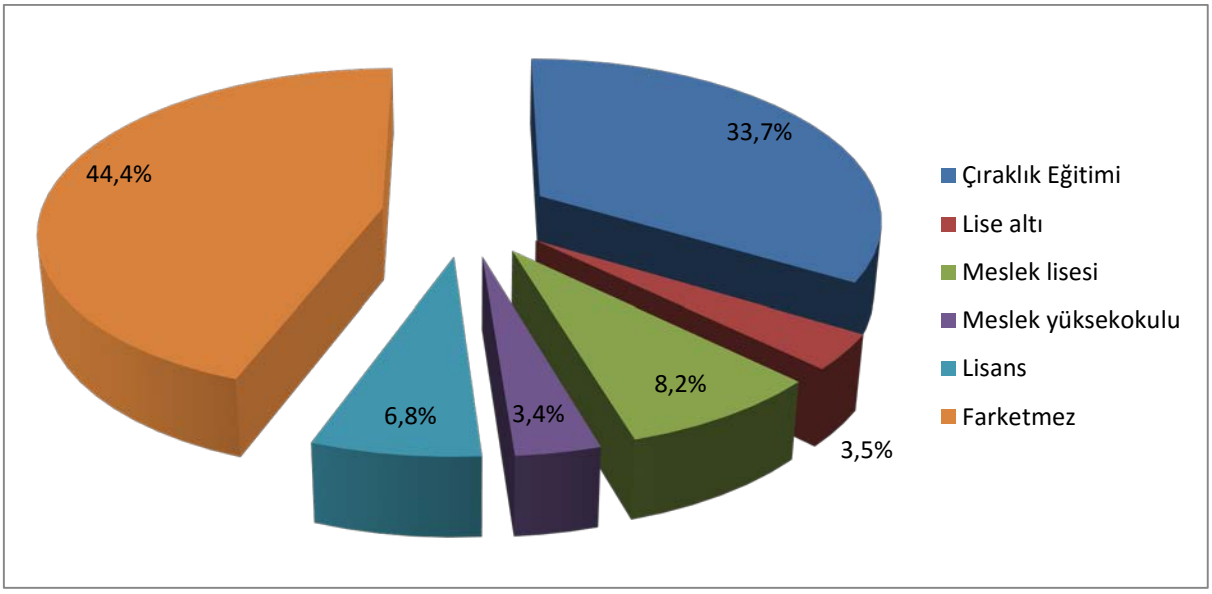

Kaynak: İPA 2015

Grafiğe göre en çok iş açığı bulunan eğitim durumu için işverenlerden gelen yanıt "*Fark Etmez*" şeklinde olarak karşımıza çıkmaktadır. Buna göre işverenin işin yürümesi açısından eğitim şartını fazla aramamakta olup, iş görme becerilerine ve tecrübeye daha çok önem verdiği anlaşılmaktadır. Yine işverenlerin açık iş olarak bildirdikleri işlerde en çok istedikleri eğitim durumu *Çıraklık Eğitimi* olarak göze çarpmaktadır. Bu durum ara eleman ihtiyacından kaynaklanmaktadır. *Meslek Yüksek Okulu* ve *Lise Altı* eğitimi alanların açık iş ilanlarında daha az tercih edildiği grafikte göze çarpan bir diğer husustur.

Tablo 10: Eğitim Durumu Ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı 2015

Eğitim Durumu	Kadın	Erkek	Farketmez	TOPLAM
Çıraklık Eğitimi	31%	8%	58%	**34%**
Lise altı	0%	6%	2%	**3%**
Meslek lisesi	0%	19%	0%	**8%**
Meslek yüksekokulu	0%	7%	1%	**3%**
Lisans	0%	1%	13%	**7%**
Farketmez	69%	59%	26%	**44%**

Kaynak: İPA 2015

Grafik 7: Eğitim Durumu Ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı 2015

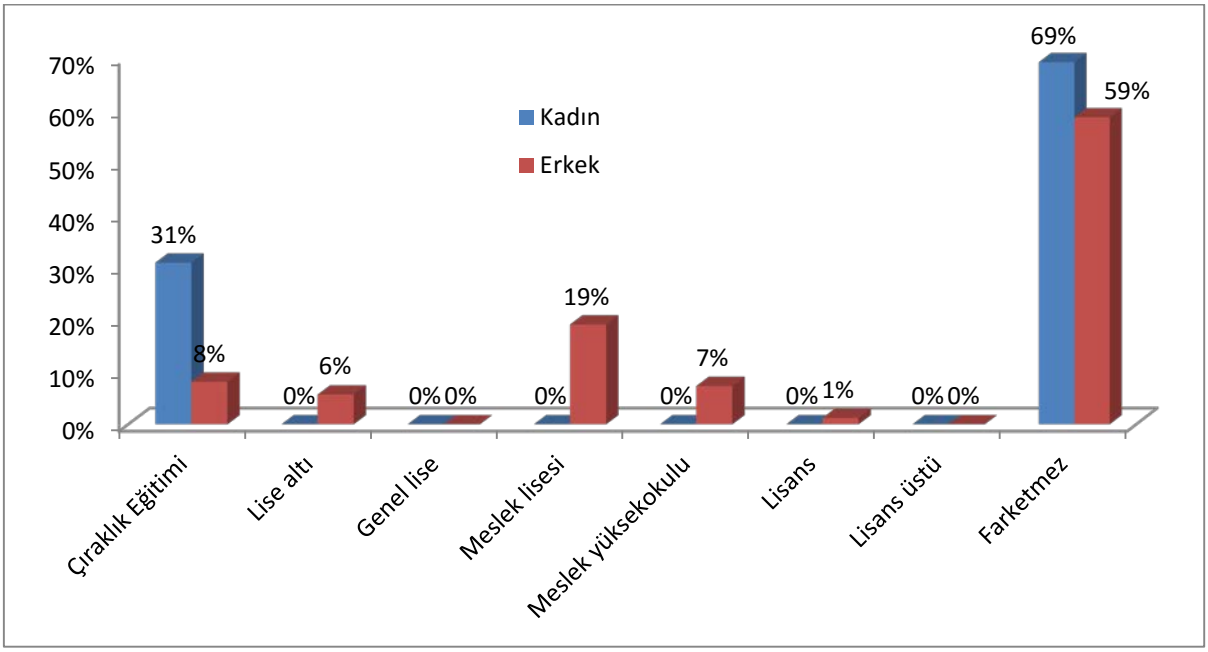

Kaynak: İPA 2015

Tablo 10 ve Grafik 7'ye göre kadınlarda en çok açık iş için istenen eğitim durumuna verilen cevap fark etmez olarak görülürken ayrıca çıraklık eğitimi de ön plana çıkan cevaptır. İşverene göre kadın çalışanların mesleki eğitiminden çok istenilen işi yapıp yapamadığı daha fazla önem arz etmektedir. Erkeklerde de eğitim durumu için fark etmez cevabı popülerken, Meslek Lisesi eğitimlilere uygun işlerde açık iş diğer eğitim seviyelerine oranla fazladır. Ayrıca erkeklerde de işveren açısından İş görenin eğitim durumunun çok da önemli olmadığını fark etmez cevabından görebilmekteyiz.

Tablo 11: Açık İşi en fazla Olan Mesleklerde Talep Edilen Beceriler 2015

MESLEKLER	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışma sı	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe
Seramik İmal İşçisi	72%	28%	14%	0%	0%	14%	28%
Mermer İşçisi	21%	79%	20%	0%	0%	47%	27%
Beden İşçisi (Genel)	20%	80%	79%	0%	0%	82%	4%
Diğer Mühendisler	100%	0%	0%	100%	0%	0%	100%
Gaz Altı Kaynakçısı	0%	100%	0%	53%	0%	47%	100%
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	0%	90%	80%	20%	0%	89%	20%
Garson (Servis Elemanı)	0%	68%	35%	0%	32%	64%	67%
Cnc Torna Tezgahı Operatörü	56%	100%	56%	0%	44%	0%	44%
Beden İşçisi (Temizlik)	0%	100%	100%	0%	100%	0%	0%
Direksiyon Eğitmeni	0%	100%	100%	0%	0%	0%	100%
Toplam	**43%**	**51%**	**28%**	**11%**	**4%**	**29%**	**40%**

Kaynak: İPA 2015

Tablo 11'e göre en çok açık iş görülen mesleklerin imalat sektörüne dayalı meslekler olması dikkat çekmektedir. Bu durum becerilerin mesleklere göre dağılımında işverenin iş arayandan en çok beklediği Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, teknolojik yatırımlarla birlikte iş arayandan Bilgisayar Kullanımı becerisi ve her meslek için işverenin olmazsa olmaz beklentisi Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerileri en çok açık iş olan mesleklerde de karşımıza çıkmaktadır.

Grafik 8: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 2015

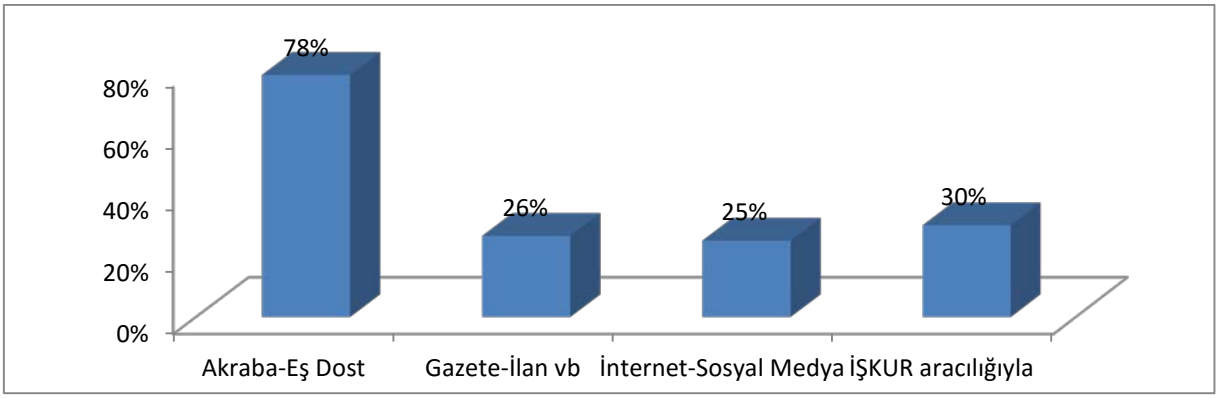

Kaynak: İPA 2015

Grafikte de görülebileceği gibi açık işlerin kapatabilmesi için eleman arayışı en çok Akraba-Eş Dost aracılığıyla yapılmaktadır. İlimiz gibi küçük bölgelerde güvenilir eleman temini için önemli rol aldığı düşünüldüğünde Akraba-Eş Dost seçeneği işveren için çok mantıklı gelmektedir. İŞKUR aracılığıyla yapılan eleman temini ise yeterli düzeyde olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 12: Açık İşlerin Eğitim Durumunun Arama Kanallarına Göre Dağılımı

EĞİTİM DURUMU	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla 2015
Farketmez	69%	36%	30%	49%
Çıraklık Eğitimi	100%	6%	6%	8%
Meslek lisesi	87%	72%	17%	13%
Lisans	16%	12%	84%	20%
Lise altı	70%	55%	30%	55%
Meslek yüksekokulu	100%	0%	38%	38%
TOPLAM	**78%**	**26%**	**25%**	**30%**

Kaynak: İPA 2015

Tablo 12'ye göre her eğitim seviyesinden talep edilen açık işlerin karşılanma kanalı olarak Akraba-Eş Dost'a işverenlerin güven duydukları ve iletişim içinde oldukları görülmektedir. Ayrıca İŞKUR ve Gazete-İlan vb. gibi arama kanalları da her eğitim durumu için kullanılsa da Akraba-Eş Dost kadar tercih edilmedikleri görülmektedir.

İŞE YERLEŞTİRMELER

Tablo 13: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme 2014-2015*

2014		2015*	
MESLEK	İŞE YERLEŞTİRME	MESLEK	İŞE YERLEŞTİRME
Beden İşçisi (Genel)	719	Beden İşçisi (Genel)	358
Porselen Ve Seramik Eşyası İmal İşçisi	236	Porselen Ve Seramik Eşyası İmal İşçisi	132
Sır İşçisi	161	Seramik İmal İşçisi	79
Veri Giriş Kontrol İşletmeni	120	Cam Mamul İmalatçısı	66
Döküm Modelci	109	Aşçı Yamağı (Çırağı)	43
Cam Mamul İmalatçısı	99	Et Ve Et Ürünleri İşlemecisi	35
Aşçı Yamağı (Çırağı)	75	Döküm Modelci	26
Reyon Görevlisi	46	Temizlik Görevlisi	19
Dökümcü (Metal)	39	Kanal Ve Izgara İşçisi	17
Kalite Kontrolcü	38	Şoför-Yük Taşıma	16
Kağıt İmal Proses Kumanda Operatörü	35	Kağıt İmal Proses Kumanda Operatörü	13
Diğer Meslekler	**590**	Diğer Meslekler	**143**
Toplam	**2267**	Toplam	**947**

Kaynak: İPA 2014-İPA 2015*Ocak-Ağustos

Tablo 13 incelendiğinde, mesleklere göre işe yerleştirmelerin yapısı kayıtlı işsiz ve açık işlerde olduğu gibi yıllar itibariyle çok farklılık arz etmemektedir. Elde edilen en önemli bulgu, 2015 yılı itibariyle Bilecik İli iş gücü piyasasında işe yerleştirmenin düştüğü şeklindedir. Buna neden en önemli faktör, işveren talepleri doğrultusunda İŞKUR'un düzenliği kurslar vasıtasıyla kayıtlı işsizlerin aktif işgücü piyasasında henüz işsiz olarak görünmesidir.

Hem 2014 yılı için hem de 2015 yılı için mesleklerde işe yerleştirmelerin toplam işe yerleştirme oranına bakıldığında Beden İşçisi (Genel) mesleğinde işe yerleştirmelerinin 2014 yılında yaklaşık %30, 2015 yılında ise %38 olduğu görülmektedir. En çok işe yerleştirme yapılan diğer dokuz mesleğin oranları ise 2014 yılı için %31 civarında iken 2015 yılında bu durum %47 civarındadır. Diğer mesleklerin oranı ise 2014 yılı için %39'a yaklaşırken, 2015 yılında %15' a kadar gerilemiştir.

Grafik 9: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme

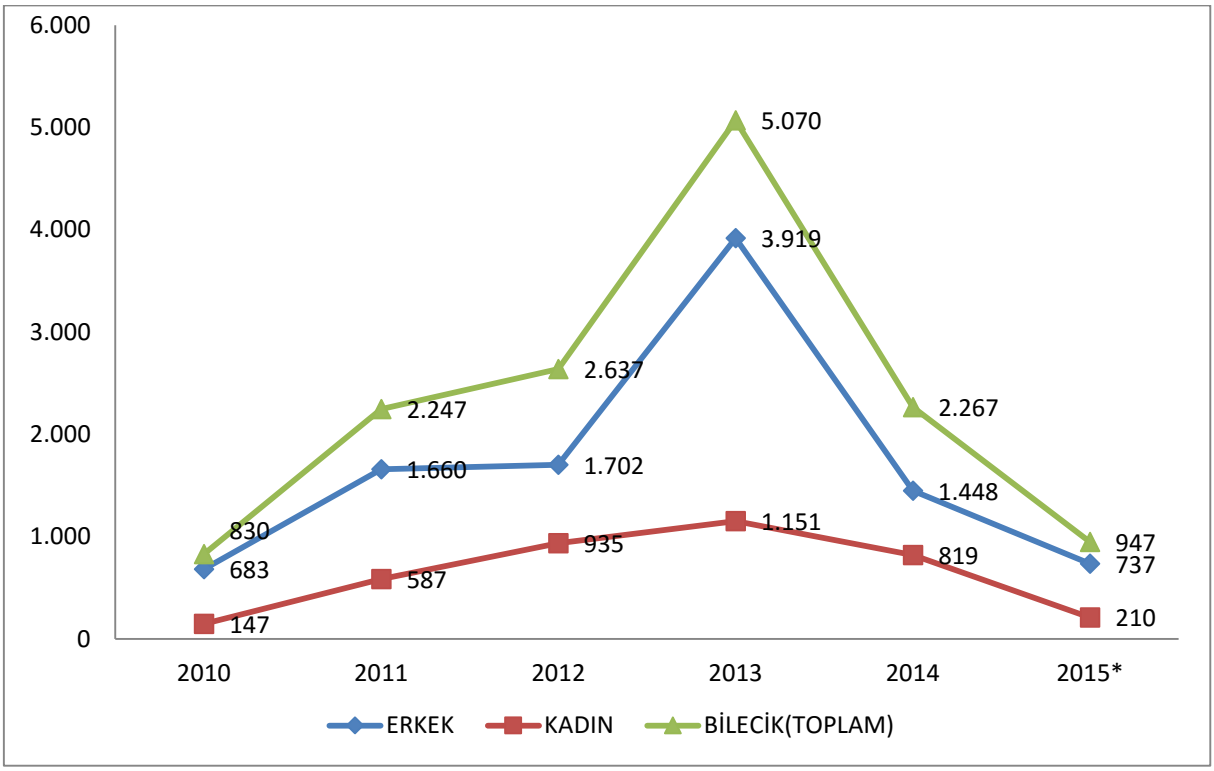

Kaynak: İPA 2014- İPA 2015 *Ocak-Ağustos

Grafik 9'da yer alan yıllar itibariyle işe yerleştirme sayıları karşılaştırıldığında, 2010 yılında 830 olan işe yerleştirme sayısı altı kattan fazla artarak 2013 yılında 5 bin 070'e çıkmıştır. 2014 yılında ise büyük bir düşüşle 2 bin 267'ye düştüğü görülmektedir. Söz konusu azalış, 2014 tarihi itibariyle Bilecik ilinin yetişmiş insan kaynağına olan ihtiyacı göz önünde bulundurularak kalifiye eleman yetiştirilmesine öncelik verilmesinden ve kurumun bu nedenle aktif işgücü hizmetlerine odaklanmasından kaynaklanmıştır. İşbaşı eğitim programı ile işverenlerin iş başvurusu yapan herkesi hemen işe alıp, daha sonraki aylarda iki taraflı memnuniyetsizliklerden doğan iş akdi fesihleri önemli derecede azalmıştır. Bundan dolayı il çapında sirkülasyon azalmış bu durum işe yerleştirme sayılarımıza doğrudan etki etmiştir. Zaten kurumumuzun amaçladığı doğru kişiyi doğru işe yerleştirme hedefi doğrultusunda çalışmalar yürütülmüştür. Sonuç olarak 2015 yılının ilk altı aylık döneminde ise işe yerleştirme sayısı bin 830 olarak gerçekleşmiş olup yılsonunda 2014 yılı işe yerleştirme rakamlarına yaklaşılacağı tahmin edilmektedir.

MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ

Tablo 14: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri Bilecik 2015*

KURS TÜRÜ	2015*			
	Açılan Kurs Sayısı	Katılan Kursiyer Sayısı		
		Erkek	Kadın	Toplam
Mek/İstihdam Garantisiz	1	19	0	19
Girişimcilik Eğitim Programı	14	132	149	271
İşbaşı Eğitim Programı (İep)	665	967	902	1619
Çalışanların Mesleki Eğitimi	29	1200	127	1315
Umem Projesi/Mek	19	107	42	130
GENEL TOPLAM	**728**	**2425**	**1220**	**3.354**

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Eylül

Tablo 14'ten görülebileceği gibi İŞKUR sadece kayıtlı işsizlere değil aynı zamanda çalışanlara eğitim vererek, mesleki yeterlilik belgesi almalarını sağlamaktadır. 2015 yılı Ocak-Eylül dönemi itibariyle açılan 29 kurs ile toplam 1315 kişi belgelendirilmiştir. 2015 yılında ayrıca İşbaşı Eğitim Programları yaygınlaştırılmış küçük, orta ve büyük ölçekli birçok işletmede 665 program düzenlenerek 1619 kişi mezun edilmiştir. Böylece işverenler teşvikten yararlanırken, işgücü kalitesi artırılarak nitelik kazandırılmıştır.

İŞSİZLİK ÖDENEĞİ

Tablo 15: İşsizlik Ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2015*)

2015*	
MESLEKLER	**İŞSİZLİK ÖDENEĞİNİ HAK EDENLER**
Beden İşçisi (Genel)	235
Seramik İmal İşçisi	24
Diğer İmalat Ve İlgili İşçiler (Makine İle)	22
Büro Memuru (Genel)	21
Mermer İşçisi	19
Temizlik Görevlisi	18
Şoför-Yük Taşıma	17
Beden İşçisi (Temizlik)	16
Kalite Kontrolcü	16
Satış Danışmanı	14
Ön Muhasebeci	13
Forklift Operatörü	13
Aşçı	11
Diğer	449
Toplam	**888**

Kaynak: İŞKUR * Ocak-Haziran

Mesleklere göre işsizlik ödeneğini hak edenler tablosu incelendiğinde Beden İşçisi (Genel) mesleği yaklaşık %25 oranla ön plana çıkmaktadır. Sıralanan diğer mesleklerde ise işsizlik ödeneğinden faydalananların sayılarının, tabloda yer alan ilk 12 mesleğin toplamına yakın olduğu gözlenmektedir.

Grafik 10: Yıllara Göre İşsizlik Ödeneğinden Faydalananların Kayıtlı İşsizlere Oranı

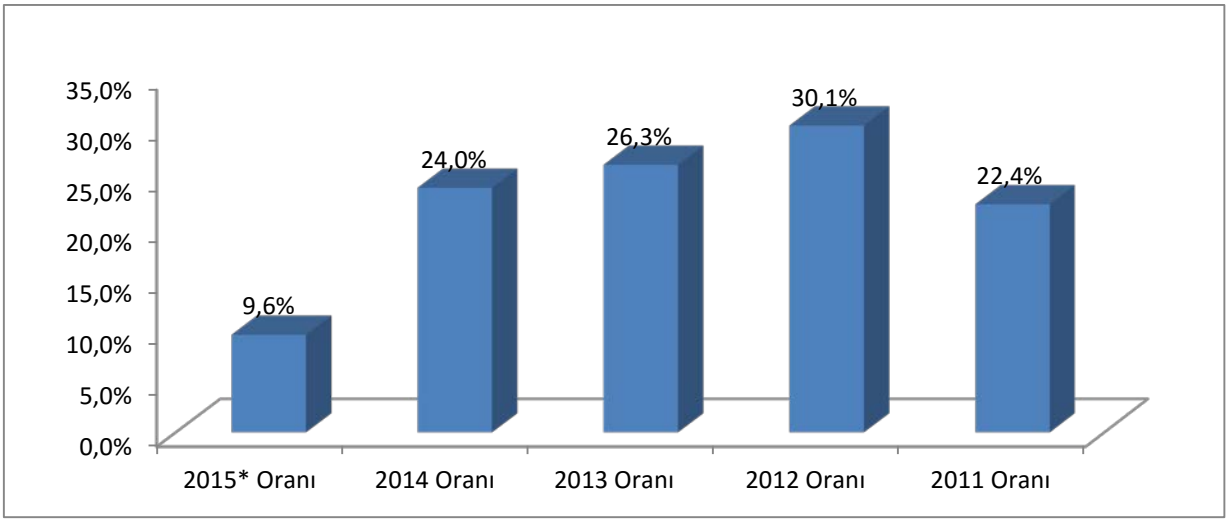

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

Yıllara göre işsizlik ödeneği alanların işsizlere oranına bakıldığında son dört yılda işsizlerin en az 1/5'inin işsizlik maaşı hak ettiği görülmektedir. 2015 yılı Ocak-Haziran döneminde bu oran %9,6 olarak gerçekleşerek yılın geri kalanında bu seviyenin biraz üstünde olacağı izlenimini vermiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamaya bilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir. Örneğin EUROSTAT nezdinde hala ülkemiz için açık iş oranı açıklanamamaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasası araştırmalarını daha da geliştirerek yapmamız büyük önem arz etmektedir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar sayesinde Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunacak ve EUROSTAT'ın talep ettiği açık işler istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart- 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 134 bin 34 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 sınıflandırmasına göre, tarım, kamu, hane halklarında işverenler ve uluslararası kurum/kuruluşlar dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında il ve Türkiye tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu 2" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş, (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları, Cinsiyet)
- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük Nedeni)
- 30 Haziran 2016 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

[2] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Bu bölümde Bilecik ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası talep araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığı, İŞKUR'un sunduğu hizmetlerden yararlananların hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanı olup olmama durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Bilecik ilinde **366** işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde **22 bin 750** çalışan tespit edilmiştir.

İŞYERİ VERİLERİ

Bilecik ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden ve çalışma kapsamına giren işyerleri için veriler derlenmiştir. Araştırma kapsamında toplam 366 işyeri için veri üretilmiştir. Araştırma kapsamındaki 17 sektörün hepsinden işyeri bulunmaktadır. İşyerlerinin sektörel dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 16: Sektörlere Göre İşyeri Sayısı Oranları, Bilecik 2015*

SEKTÖRLER	İşveren Sayısı	ORAN
İmalat	127	34,7%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	69	18,9%
İnşaat	58	15,8%
Madencilik ve taş ocakçılığı	22	6,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	20	5,5%
Ulaştırma ve depolama	18	4,9%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	18	4,9%
Eğitim	10	2,7%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	9	2,5%
Diğer hizmet faaliyetleri	6	1,6%
Bilgi ve iletişim	2	0,5%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	2	0,5%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1	0,3%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1	0,3%
Finans ve sigorta faaliyetleri	1	0,3%
Gayrimenkul faaliyetleri	1	0,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1	0,3%
Toplam	**366**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2015 *Ocak-Haziran

Tablo 16'dan görülebileceği gibi Bilecik ilinde sektörlere göre işyeri sayısı ve toplam işyerine oranları verilmiştir. Bu sektörlerden İmalat, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ve İnşaat sektörleri oransal üstünlükte ilk 3 sırayı almaktadır. Diğer sektörlerin işyeri sayısı 112 ile genel toplamın yaklaşık %30,5 'ini oluşturmaktadır. Bilecik ilinde en az sayıda faaliyet gösteren sektörler ise: 1-Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, 2-Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve

iyileştirme faaliyetleri, 3-Finans ve sigorta faaliyetleri, 4-Gayrimenkul faaliyetleri, 5-Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörleridir. En az ve en fazla faaliyet gösteren sektörlerin sayıları Türkiye geneli sektörlere göre işyeri sayısı oranları ile büyük benzerlik göstermektedir.

Tablo 17: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları, Bilecik 2015*

BİLECİK	SAYI	ORAN
Çalışanlara Yönelik Eğitim	9	2,40%
Eleman Talebi	155	42,20%
İEP	43	11,70%
İşveren Danışmanlığı	25	6,80%
KÇÖ	9	2,40%
Kurs	24	6,60%
Mevzuat Danışmanlığı	9	2,40%
Genel Toplam	**366**	**100,00%**

Kaynak: İPA2015 *Ocak-Haziran

Tablo 17'de İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin aldıkları hizmetler ve bu hizmetlerin yoğunlukları ele alınmıştır. Bilecik ilinde İŞKUR hizmetinden faydalanan işyeri sayısı genel toplamın yarısına yakındır. İŞKUR hizmetinden faydalanan bu işletmelerin, İŞKUR'a iş ilanı verme oranı ise yaklaşık %93 (155/166) seviyesindedir. Bu durum Bilecik İŞKUR'un ilişki kurduğu kurumların ihtiyaç duyduğu işgücü temin çalışmalarında büyük rol oynadığını göstermektedir. Tabloya göre İŞKUR hizmetlerinden olan İşbaşı Eğitim programı (İEP), İşveren Danışmanlığı ve Kurs faaliyetlerinden de önemli oranda faydalandığı görülmektedir.

Tablo 18: Sektörlere göre İŞKUR'dan faydalanma oranları, Bilecik 2015*

SEKTÖR	İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyeri Sayısı	Toplam İşyeri Sayısı	Oran
Madencilik ve taş ocakçılığı	13	22	**57%**
İmalat	80	127	**63%**
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1	1	**100%**
İnşaat	8	58	**15%**
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	29	69	**42%**
Ulaştırma ve depolama	6	18	**33%**
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	6	18	**33%**
Bilgi ve iletişim	1	2	**50%**
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3	9	**33%**
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	12	20	**61%**
Eğitim	4	10	**44%**
Diğer hizmet faaliyetleri	2	6	**33%**
TOPLAM	**166**	**366**	**45%**

Kaynak: İPA 2015

Tablo 18'de Bilecik İlinde İŞKUR'dan faydalanma oranın genel toplamda daha önce belirtildiği gibi neredeyse yarı yarıya olduğu görülmektedir. Bununla birlikte özellikle İŞKUR hizmetinden faydalanmada, Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı, Madencilik ve Taş Ocakçılığı, İmalat İle İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri Sektörleri Ön Plana Çıkmaktadır.

Tablo 19: Sektörlere Göre İhracat Yapan İşyeri Sayısı Oranları, Bilecik 2015

SEKTÖR	İŞYERİ SAYISI	İHRACAT YAPAN İŞYERİ SAYISI	ORAN
Madencilik ve taş ocakçılığı	22	14	**63%**
İmalat	127	52	**41%**
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1	0	**0%**
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1	1	**100%**
İnşaat	58	1	**2%**
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	69	4	**6%**
Ulaştırma ve depolama	18	2	**11%**
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	18	0	**0%**
Bilgi ve iletişim	2	0	**0%**
Finans ve sigorta faaliyetleri	1	0	**0%**
Gayrimenkul faaliyetleri	1	0	**0%**
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	9	2	**22%**
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	20	7	**33%**
Eğitim	10	0	**0%**
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2	0	**0%**
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1	0	**0%**
Diğer hizmet faaliyetleri	6	0	**0%**
GENEL TOPLAM	**366**	**83**	**23%**

Kaynak: İPA 2015

Tablo 19'dan görülebileceği gibi sektörlere göre ihracat yapan işyerlerinin genel toplama oranı açısından Madencilik Ve Taş Ocakçılığı sektörü ön plana çıkmaktadır. Bilecik'te çıkarılan mermer Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörüne ihracat açısından itici güç olmuştur. Bu sektör dışında İmalat sektöründe de önemli oranda dış piyasaya yönelik faaliyetler göze çarpmaktadır. Ayrıca Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Bilgi ve iletişim, Finans ve sigorta faaliyetleri, Eğitim, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor gibi sektörler faaliyet alanları düşünüldüğünde daha çok iç piyasaya yönelik oldukları bilinmektedir. Bu durum tablomuza da aynen yansımaktadır.

Grafik 11: İhracat Yapan İşyerleri oranı TR41-Türkiye karşılaştırması 2015*

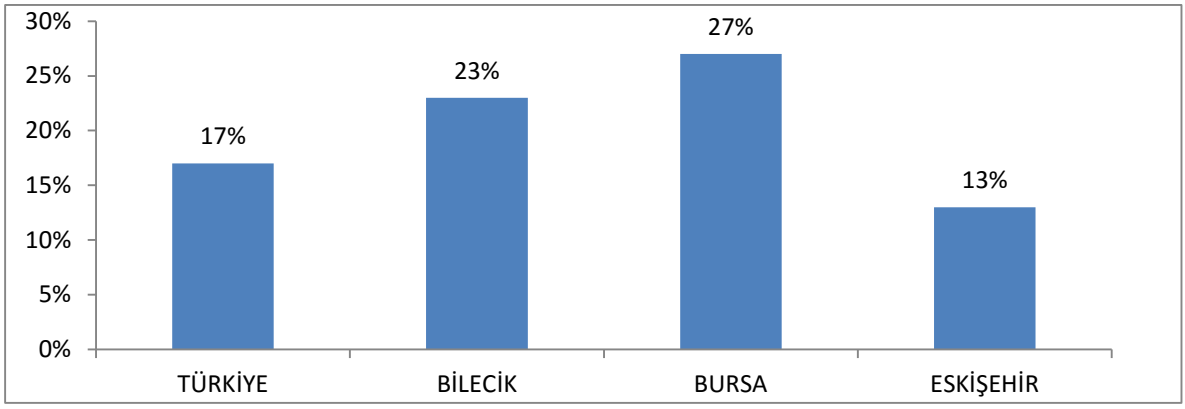

Kaynak: İPA 2015

Grafik 11' e göre Türkiye genelinde faaliyet gösteren firmaların %17'si ihracat yaparken, ilimizde bu oran Türkiye ortalamasını aşarak %23 seviyelerine ulaşmıştır. İlimizin hammaddeye yakınlık, jeolojik faktörleri, büyük illere dolayısıyla havaalanlarına yakınlığı, önemli ulaşım yollarının kesiştiği bir bölge olması vb. özellikleri ihracat yapan ya da yapmak isteyen firmaların Bilecik'i yatırım alanı olarak görmelerini sağlamaktadır. İhracat yapan firmaların oranlarında Tr41 bölgesinden Eskişehir'in oldukça üzerinde Bursa ilinin altında kalmakla birlikte yakın seviyelerde olduğu görülmektedir.

Tablo 20: İhracat Yapan İşyerleri Oranı– Bilecik 2015

Sektör	Oran	İşyeri Sayısı	10+ Toplam	İhracat Yapan İşyerlerinin Kendi İçinde Dağılımı
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	63%	14	22	17%
İmalat	41%	52	127	63%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklim. Ür. Ve Dağ.	0%	0	1	0%
Su Temini; Kanalizas., Atık Yön. Ve İyileş. Faal.	100%	1	1	1%
İnşaat	2%	1	58	1%
Toptan Ve Perakende Ticaret	6%	4	69	5%
Ulaştırma Ve Depolama	11%	2	18	2%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	0%	0	18	0%
Bilgi Ve İletişim	0%	0	2	0%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	0%	0	1	0%
Gayrimenkul Faaliyetleri	0%	0	1	0%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	22%	2	9	2%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	33%	7	20	8%
Eğitim	0%	0	10	0%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0%	0	2	0%
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence Ve Spor	0%	0	1	0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0%	0	6	0%
Genel Toplam:	**23%**	**83**	**366**	**100%**

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinin sektörlere göre dağılımına bakıldığında ilimiz için öncü sektörlerden Madencilik ve taş ocakçılığında sektör içinde ihracat yapan işyerlerinin oranı %63 olurken, bu toplam ihracat yapan işyerlerinin %17'sine tekabül etmektedir. İmalat sektöründe ise sektör içinde ihracat yapan işyerlerinin oranı %41 iken, ihracat yapan işyerlerinin toplamının %63'ünü oluşturarak ihracat alanında ilimize öncülük yapmaktadır.

Tablo 21: Sektörlere ve Kuruluş Yıllarına Göre İşyerleri sayısı, Bilecik 2015

SEKTÖR	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+
Madencilik ve taş ocakçılığı	4	6	0	6	6	1
İmalat	18	31	16	17	10	34
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0	1	0	0	0	0
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1	0	0	0	0	0
İnşaat	16	24	8	5	4	1
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	3	19	11	11	13	11
Ulaştırma ve depolama	3	8	1	1	1	4
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	5	5	2	3	1	2
Bilgi ve iletişim	0	1	0	1	0	0
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	0	0	0	0	1
Gayrimenkul faaliyetleri	0	0	0	0	0	1
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3	5	1	0	0	0
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	6	6	2	6	1	0
Eğitim	0	3	0	4	2	0
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1	0	1	0	0	0
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1	0	0	0	0	0
Diğer hizmet faaliyetleri	2	0	4	0	0	0

Kaynak: İŞKUR

Tablo 21'den görülebileceği gibi Bilecik ilinde köklü denilebilecek 20 yaş ve üstü geçmişe sahip firmaların sektörler itibariyle dağılımda sırasıyla imalat, toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, madencilik ve taş ocakçılığı, inşaat, ulaştırma ve depolama sektörleri ön plana çıkmaktadır. Diğer yandan son yıllarda yeni kurulan firma sayısının arttığı sektörler sırasıyla İmalat, İnşaat, Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri İle Konaklama ve Yiyecek Hizmeti faaliyetleri sektörleridir. Bu bağlamda genel olarak üretim bazlı firma sayısının artması, bu işyerlerinde çalışacak işgücünün artmasına neden olacağı için bu durumda ilişki sektörlerinde büyümesine neden olmaktadır.

MEVCUT İSTİHDAM

Tablo 22: Sektörlere Göre Çalışan Sayısı ve Oranları, Bilecik 2015*

SEKTÖR	ÇALIŞAN SAYISI	İŞVEREN SAYISI	ORTALAMA ÇALIŞAN SAYISI ORANLARI
Madencilik ve taş ocakçılığı	1167	22	6%
İmalat	14018	127	35%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	65	1	0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	25	1	0%
İnşaat	1713	58	16%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	1698	69	19%
Ulaştırma ve depolama	479	18	5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	269	18	5%
Bilgi ve iletişim	23	2	1%
Finans ve sigorta faaliyetleri	19	1	0%
Gayrimenkul faaliyetleri	22	1	0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	203	9	2%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2577	20	5%
Eğitim	398	10	3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	23	2	1%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1	1	0%
Diğer hizmet faaliyetleri	50	6	2%
TOPLAM	**22750**	**366**	**100%**

Kaynak: İŞKUR *Ocak Haziran

Bilecik İlinde sırasıyla imalat, inşaat, idari ve destek hizmet faaliyetleri, toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ve madencilik ve taş ocakçılığı sektörlerinde çalışan sayıları ön plandadır. Bununla birlikte Bilecik ilinde sanayileşmeye bağlı olarak teknoloji ve insan kaynakları yönetimi açısından da büyük gelişmeler yaşanmış ve bu gelişme ile idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe istihdam oranında artışa neden olmuştur. İşveren ve çalışan sayıları göz önüne alınacak olursa: Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe her bir işyerine ortalama 53 çalışan; imalat sektöründe ise işyeri başına ortalama 110 çalışan; inşaat sektöründe ortalama 29 çalışan, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe 24 çalışan; İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe ise bu durum 129 çalışan ortalaması olarak yansımaktadır. Bu verilere göre imalat ve İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörlerinde çalışan sayıları yoğunluk göstermektedir. Bu bağlamda imalat sektörünün teknolojik ve bilimsel gelişmeler kaydetmesi sadece sektör kendisini değil aynı zamanda ilişkide olduğu sektörleri de olumlu şekilde etkilemiştir.

Tablo 23: Çalışanların Cinsiyete göre Sektörel Dağılım Oranları, Bilecik 2015

Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları	Erkek Çalışan Sayısı	Kadın Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Oranı	Kadın Çalışan Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	1004	163	1167	**86%**	**14%**
İmalat	10943	3075	14018	**78%**	**22%**
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	53	12	65	**82%**	**18%**
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	24	1	25	**96%**	**4%**
İnşaat	1368	345	1713	**80%**	**20%**
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	985	713	1698	**58%**	**42%**
Ulaştırma ve depolama	401	78	479	**84%**	**16%**
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	151	118	269	**56%**	**44%**
Bilgi ve iletişim	16	7	23	**70%**	**30%**
Finans ve sigorta faaliyetleri	7	12	19	**37%**	**63%**
Gayrimenkul faaliyetleri	18	4	22	**82%**	**18%**
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	170	33	203	**84%**	**16%**
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1556	1021	2577	**60%**	**40%**
Eğitim	199	199	398	**50%**	**50%**
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	9	14	23	**39%**	**61%**
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1	0	1	**100%**	**0%**
Diğer hizmet faaliyetleri	28	22	50	**56%**	**44%**
TOPLAM	**16933**	**5817**	**22750**	**74%**	**26%**

Kaynak: İPA 2015

Genel olarak birçok sektörde erkek çalışanların kadın çalışanlara oranı daha fazladır. Ancak finans ve sigorta faaliyetleri, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışanların oranı erkek çalışan oranından daha fazladır. Bunun yansıra eğitim sektöründe kadın çalışanların oranı erkek çalışan oranına eşittir.

Grafik 12: Çalışanların Cinsiyete göre Dağılım Oranları 2015 (Türkiye-Tr41 Karşılaştırması)

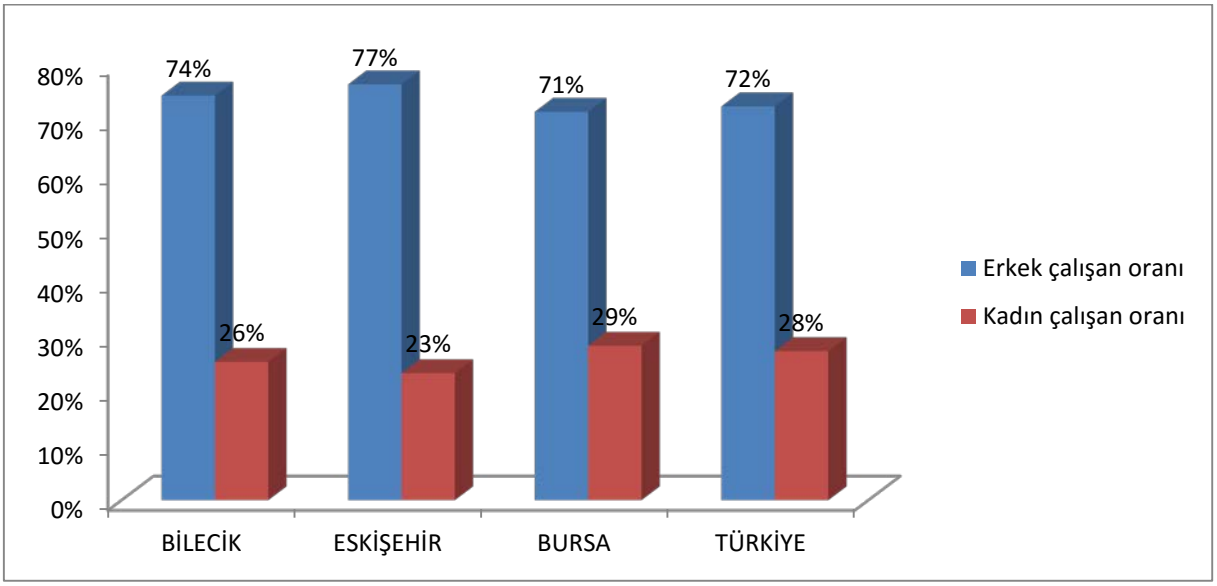

Kaynak: İPA 2015

Grafik 12'den görülebileceği gibi cinsiyete göre istihdam oranları incelendiğinde, Bilecik ilinde İstihdamda dezavantajlı gruplar içinde saydığımız kadın çalışanların genel toplama oranı, Türkiye oranına yaklaşık olmakla birlikte daha da düşüktür. TR41 Bölgesinde ise Bursa'ya göre kadın çalışan oranlarında daha düşük, Eskişehir'e göre daha yüksektir.

Tablo 24: Çalışanların Meslek Gruplarına göre ve Cinsiyete göre Dağılım Oranları, Bilecik 2015

MESLEK GRUPLARI	Erkek Çalışan Sayısı	Kadın Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Oranı	Kadın Çalışan Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	856	959	1815	**47%**	**53%**
Hizmet Ve Satış Elemanları	611	358	969	**63%**	**37%**
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	2779	1480	4260	**65%**	**35%**
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	61	132	193	**32%**	**68%**
Profesyonel Meslek Mensupları	696	397	1093	**64%**	**36%**
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	4757	712	5469	**87%**	**13%**
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	1557	170	1727	**90%**	**10%**
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	5403	1571	6974	**77%**	**23%**
Yöneticiler	213	37	250	**85%**	**15%**
Toplam	**16933**	**5817**	**22750**	**74%**	**26%**

Kaynak: İPA 2015

Tablo 24 incelendiğinde; kadın çalışanlar sayısının tesis ve makine operatörleri ve montajcılar, sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar, nitelik gerektirmeyen meslekler ve büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek gruplarında yoğunluğa sahip olduğu görülmektedir. Bununla birlikte oransal olarak kadın çalışanların toplam çalışan sayısına oranının, erkekler çalışanların toplam çalışan sayısına oranına göre daha fazla olduğu meslek grubu nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek gruplarındaki çalışanlarıdır. Tablodan görülebileceği gibi Bilecik ilinde tarım, ormancılık ve su ürünleri ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek gruplarında kadın çalışanlar erkek çalışanlara göre daha fazla tercih edilmektedir.

Grafik 13: Tr41 Bölgesinde Meslek Gruplarına Göre Kadın Çalışan Oranı 2015*

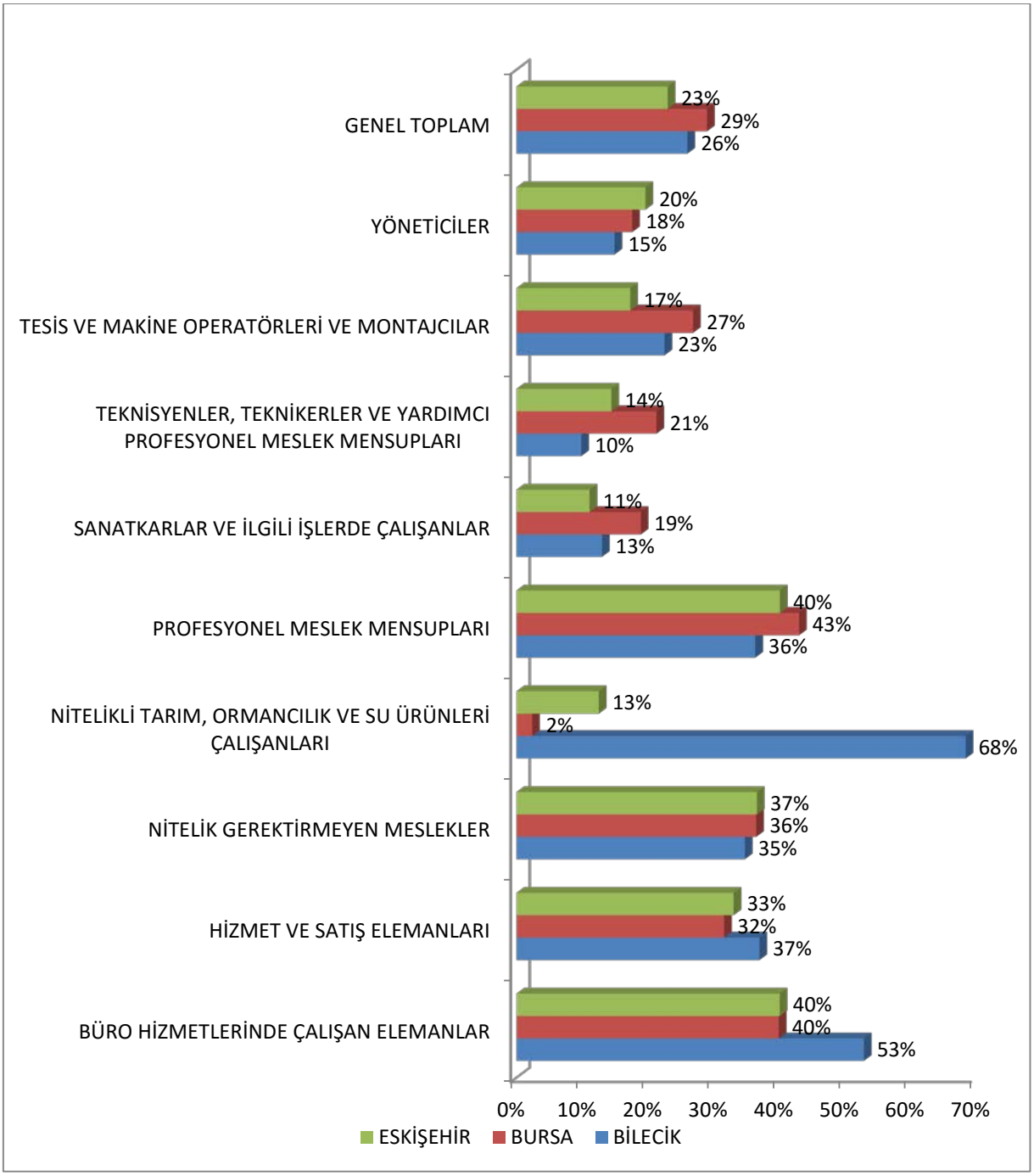

Kaynak: İPA 2015

Bilecik İlinin meslek gruplarına göre kadın çalışan oranları TR41 bölgesinde yer alan Eskişehir ve Bursa İli oranları ile karşılaştırıldığında; Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Hizmet Ve Satış Elemanları ile Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri çalışanları meslek gruplarında Bilecik ili oranının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bununla birlikte; Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları, Profesyonel Meslek Mensupları ve Yöneticiler meslek gruplarında Bilecik ili oranı daha düşüktür. Bu meslek gruplarında çalışanların temel tercih nedeni, cinsiyet olmamakla

birlikte istenilen nitelik düzeyidir. Bu bağlamda oranın düşüklüğü, Bilecik ilinde yetişmiş kadın çalışan oranının diğer karşılaştırılan illere göre daha az olması ile açıklanabilir.

Tablo 25: Cinsiyete göre En Çok Çalışılan Meslekler, Bilecik 2015

CİNSİYETE GÖRE EN ÇOK ÇALIŞILAN MESLEKLER		
GENEL	**ERKEK**	**KADIN**
Beden İşçisi (Genel)	**Beden İşçisi (Genel)**	**Beden İşçisi (Genel)**
Seramik İmal İşçisi	**Seramik İmal İşçisi**	**Porselen Ve Seramik Eşyası İmal İşçisi**
Porselen Ve Seramik Eşyası İmal İşçisi	**Porselen Ve Seramik Eşyası İmal İşçisi**	**Veri Giriş Kontrol İşletmeni**
Mermer İşçisi	**Mermer İşçisi**	**Temizlik Görevlisi**
Temizlik Görevlisi	**Çömlek Ve Porselen Şekillendirme İşçisi**	**Seramik İmal İşçisi**
Sosis, Sucuk Ve Salam İmal İşçisi	**Metal İşleri Seri Üretim Tezgâh İşçisi**	**Sosis, Sucuk Ve Salam İmal İşçisi**
Veri Giriş Kontrol İşletmeni	**Sürekli Döküm İşçisi**	**Makineci (Dikiş)**
Büro Memuru (Genel)	**Sosis, Sucuk Ve Salam İmal İşçisi**	**Büro Memuru (Genel)**
Çömlek Ve Porselen Şekillendirme İşçisi	**Cam Mamul İmalatçısı**	**Kalite Kontrolcü**
Metal İşleri Seri Üretim Tezgâh İşçisi	**Şoför-Yük Taşıma**	**Satış Danışmanı**

Kaynak: İPA 2015

Cinsiyete göre en çok çalışılan meslekler incelendiğinde, Bilecik İlinde hem erkek hem de kadın çalışanlar için Beden İşçisi(Genel), Seramik İmal İşçisi, Porselen ve Seramik Eşyası İmal İşçisi meslekleri ön plana çıkmaktadır. İlimizde imalat sektöründeki yoğunluk bu mesleklerin ön plana çıkmasında büyük faktör oluşturmuştur.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Anket kapsamındaki işletmelere 2015 yılı içerisinde hangi mesleklerde eleman temin ederken güçlük çektikleri sorulmuştur. Bu bilgi gerçekten de önemli bilgidir. İşyerlerinin işgücü piyasasında bulmada güçlük çektikleri meslekler bize işgücü piyasasının talep yapısı ile ilgili değerli bilgiler sunmaktadır. Bu bölümde Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin, meslek gruplarına ve sektörlere göre dağılımı ve teminde güçlük çekilme nedenlerine değinen bir bölüm oluşturulmuştur. Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin ifadesi "**TGÇM**" olarak kısaltılarak kullanılacaktır.

Tablo 26: TGÇM Bildiren İşyeri Sayısı Sektörel Dağılım Oranları, Bilecik 2015

	BİLECİK			TÜRKİYE		
Sektörler	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran
Madencilik ve taş ocakçılığı	22	5	21%	1555	316	20%
İmalat	127	37	29%	47718	16869	35%
İnşaat	58	9	16%	33652	5793	17%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	69	11	16%	44330	11968	27%
Ulaştırma ve depolama	18	6	33%	10750	2113	20%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	18	6	33%	11769	4179	36%
Bilgi ve iletişim	2	1	50%	2558	497	19%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	20	4	22%	7100	1397	20%
Eğitim	10	6	56%	5381	1442	27%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2	1	50%	3927	1678	43%
Genel Toplam	**366**	**86**	**23%**	**186037**	**49990**	**27%**

Kaynak: İPA 2015

Temininde güçlük çekilen mesleklerin Türkiye geneli ile karşılaştırılmasında, Bilecik ilinin özellikle Ulaştırma ve Depolama sektör oranı, Türkiye oranından daha yüksektir. Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı, İmalat sektörlerinde Bilecik oranları, Türkiye oranlarından daha düşüktür. Bununla birlikte İnşaat sektöründe Bilecik ili oranı, Türkiye oranının paralel olduğu görülmektedir.

Tablo 27: Yıllara Göre TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları, Bilecik 2014-2015

MESLEK GRUPLARI	TGÇM KİŞİ SAYISI 2015	TGÇM DAĞILIMI 2015	TGÇM KİŞİ SAYISI 2014	TGÇM DAĞILIMI 2014
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1	0,3%	7	0,7%
Hizmet Ve Satış Elemanları	31	7,3%	117	11,9%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	15	3,6%	24	2,4%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	4	1,1%	20	2,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	18	4,3%	31	3,2%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	189	44,6%	297	30,2%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	29	6,8%	51	5,2%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	135	31,9%	434	44,2%
Yöneticiler	1	0,2%	1	0,1%
Genel Toplam	**423**	**100,0%**	**982**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2014-2015

Temininde güçlük çekilen eleman sayısının 2014-2015 yılları karşılaştırılmasında; Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Profesyonel Meslek Mensupları, Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek gruplarında Temininde güçlük çekilen eleman sayısı oranlarında artış görülmektedir. Diğer yandan Hizmet Ve Satış Elemanları, Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları ile Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar temininde güçlük çekilen eleman sayısı oranları geçen yıla göre azalmıştır.

Tablo 28: TGÇM Eleman Sayısının Açık İş ve Meslek Gruplarına Göre Dağılım Oranları, Bilecik 2015

MESLEK GRUPLARI	TGÇM KİŞİ SAYISI	TGÇM DAĞILIMI	AÇIK İŞ ELEMAN SAYISI	AÇIK İŞ DAĞILIMI
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1	0,3%	1	0,3%
Hizmet Ve Satış Elemanları	31	7,3%	12	3,1%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	15	3,6%	34	8,7%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	4	1,1%	11	3,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	18	4,3%	28	7,3%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	189	44,6%	114	29,5%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	29	6,8%	7	1,9%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	135	31,9%	178	46,2%
Yöneticiler	1	0,2%		0,0%
TOPLAM	**423**	**100,0%**	**385**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2015

Temininde güçlük çekilen eleman ve açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek gruplarında Temininde güçlük çekilen eleman oranları diğer meslek gruplarına göre yüksektir. Tablodan belirtilen meslek gruplarında temininde güçlük çekilen eleman sayısının kısmen karşılandığını ve/veya niteliksiz elemanların işe alınarak firma içindeki eğitim kanalı ile ihtiyacın karşılandığı görülmektedir. Diğer yandan Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar ile Nitelik Gerektirmeyen meslekler gruplarında ihtiyaç gruplarında açık iş eleman sayısı, temininde güçlük çekilen eleman sayısından fazladır. Bunun nedeni firmaların ihtiyaç duyduğu eleman ihtiyacını karşılayabilme kabiliyeti ile ilişkilidir.

Grafik 14: Temininde Güçlük Çekilen Eleman sayısının Meslek Gruplarına Göre Dağılım oranlarının Tr41 Karşılaştırması, Bilecik 2015

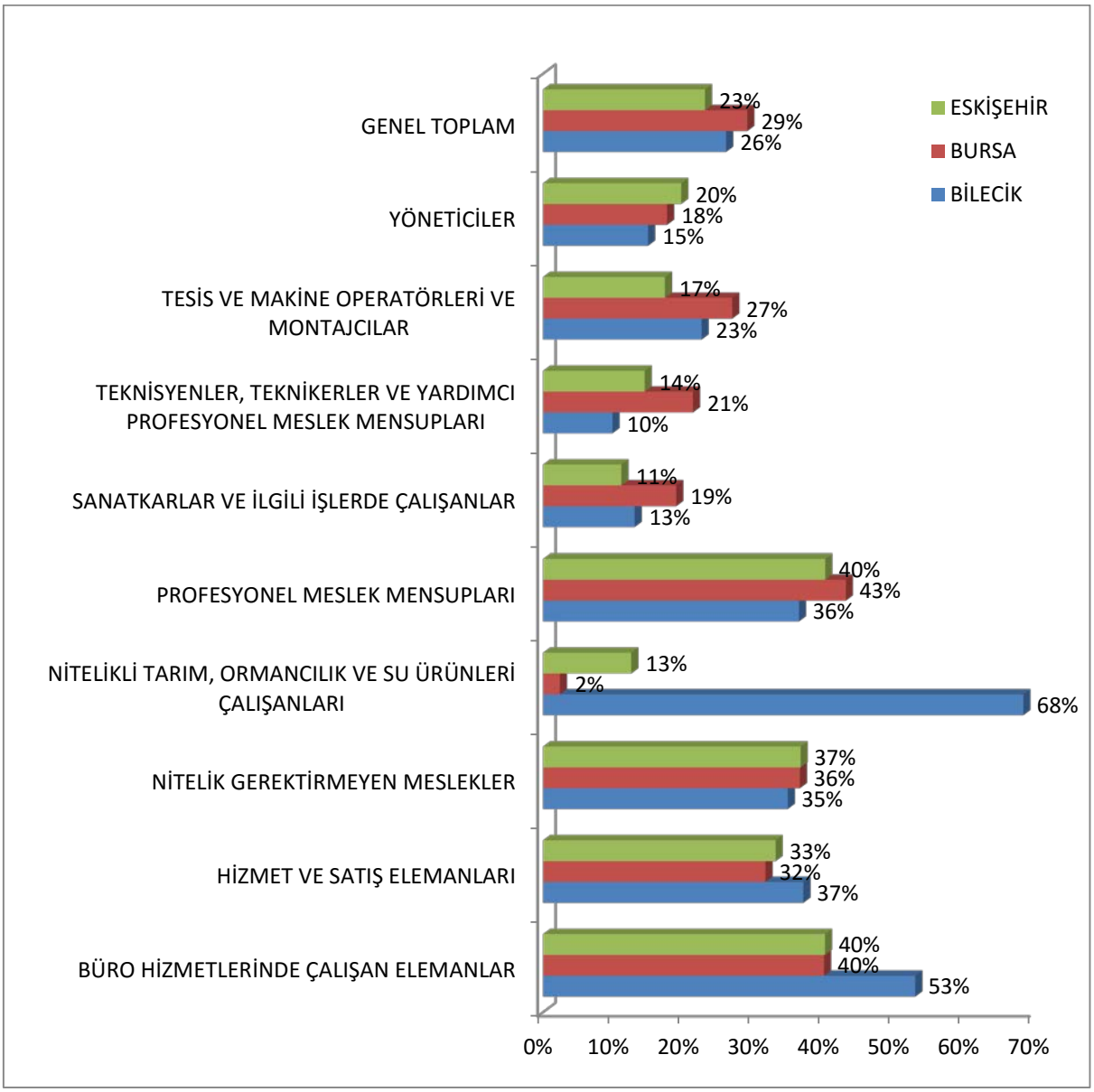

Kaynak: İPA 2015

Grafik 14' ten görülebileceği gibi; Bilecik İlinde temininde güçlük çekilen eleman sayısının yoğun olduğu meslekler, Tesis ve makine operatörleri ve montajcılardır ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlardır. Türkiye geneline ve Tr41 bölgesinde yer alan İllerde, Bilecik İlinde olduğu gibi belirtilen mesleklerde eleman temininde güçlük çekilmektedir. Diğer yandan Türkiye genelinde ve Tr41 bölgesinde yer alan İllerde, büro hizmetlerinde çalışan elemanlar ve nitelik gerektirmeyen meslekler gruplarında Bilecik İlinden daha az ihtiyaç bulunmaktadır.

Tablo 29: Mesleklere göre temininde güçlük çekme dağılımının geçen yıl ile karşılaştırılması 2014-2015

SIRA NO	BİLECİK	2014	BİLECİK	2015
	Meslekler	Oran	Meslekler	Oran
1	Seramik İmal İşçisi	16%	Mermer İşçisi	10%
2	Mermer İşçisi	12%	Kasap	5%
3	Porselen Ve Seramik Eşyası İmal İşçisi	11%	Seramik İmal İşçisi	5%
4	Garson (Servis Elemanı)	7%	Mermer Ocakçısı	4%
5	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	4%	Gaz Altı Kaynakçısı	4%
6	Kâğıt İmal İşçisi	3%	Makine Nakışçısı	4%
7	Diğer Kauçuk Mamuller İmalat İşçileri	3%	Makineci (Dikiş)	4%
8	Makineci (Dikiş)	3%	Garson (Servis Elemanı)	3%
9	Gaz Altı Kaynakçısı	2%	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	3%
10	Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat Ve Montajcısı	2%	Et Ve Et Ürünleri İşlemecisi	3%
11	Su Ürünleri İşlemecisi	2%	Alçı İmalat İşçisi	2%
12	Aşçı	1%	Elektrikçi (Genel)	2%
13	Bulaşıkçı (Stevard)	1%	Şoför-Yük Taşıma	2%
14	Metal Mamuller Montaj İşçisi	1%	Makine Bakımcı	2%
15	Sürekli Döküm İşçisi	1%	Mekanik Bakım Onarımcısı	2%
16	Forklift Operatörü	1%	Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı	2%
17	Elektrikçi (Genel)	1%	Ütücü	2%
18	Diğer Polisajcılar Ve Alet Bileyicileri (Elle)	1%	Kalite Kontrolcü	2%
19	Kord Kadife Polisaj İşçisi	1%	Beden İşçisi (Genel)	1%
20	Mekanik Bakım Onarımcısı	1%	Cnc Torna Tezgahı Operatörü	1%

Kaynak: İPA 2015

Temininde güçlük çekilen mesleklerin 2014-2015 yıllarına göre dağılımı incelendiğinde; Mermer İşçisi, Forklift Operatörü, Makine Bakım Onarımcı, Garson (Servis Elemanı), Makineci (Dikiş) ve Elektrikçi (Genel) mesleklerinde, farklı oranlarda olmakla birlikte 2014 yılında da temininde güçlük çekilen eleman ihtiyacı devam etmektedir. Bununla birlikte Mermer İşçisi, Garson (Servis Elemanı) meslek gruplarında 2014 yılına göre temininde güçlük çekilen eleman oranı azalırken, Gaz Altı Kaynakçısı, Makine Bakım Onarımcı ve Elektrikçi (Genel) mesleklerinde artış söz konusudur. Tablo 29'dan görülebileceği gibi yıllar itibariyle TGÇM eleman yapısı değişiklik göstermektedir. Bu bağlamda iş arayanların, sahip oldukları niteliklere göre güncel durumu göz önüne alarak meslek seçimi yapmaları veya eğitim/kurs olanaklarını değerlendirmeleri gerekmektedir.

Tablo 30: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri 2015

Satır Etiketleri	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması
Madencilik ve taş ocakçılığı	54%	66%	47%	18%	18%	5%
İmalat	48%	99%	70%	0%	0%	0%
İnşaat	54%	79%	37%	15%	10%	5%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	40%	36%	54%	30%	30%	0%
Ulaştırma ve depolama	80%	45%	45%	22%	4%	0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	18%	40%	63%	10%	58%	30%
Bilgi ve iletişim	83%	43%	43%	48%	39%	0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0%	100%	0%	0%	100%	0%
Eğitim	99%	94%	94%	6%	0%	0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	44%	44%	33%	0%	0%	0%

Kaynak: İPA 2015

Sektörlere göre eleman temininde güçlük çekilme nedenlerine baktığımızda Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe eleman temininde güçlük çekilmesinin başlıca nedeni Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ve Bu meslekte işe başvuru yapılmaması olarak tespit edilmiştir. İmalat sektöründe Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ve Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması nedenleri eleman temininde güçlük çekilme sebebi olarak gösterilmiştir. İnşaat sektörüne baktığımızda, Bu meslekte işe başvuru yapılmaması ve Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması sebepleri ileri sürülmektedir. Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe ise vardiyalı çalışma olması sebebi dışındaki tüm sebeplerin eleman temininde güçlük çekilmesine yakın düzeyde etki ettiği savunulmaktadır.

Grafik 15: Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri Bilecik Türkiye Karşılaştırması 2015

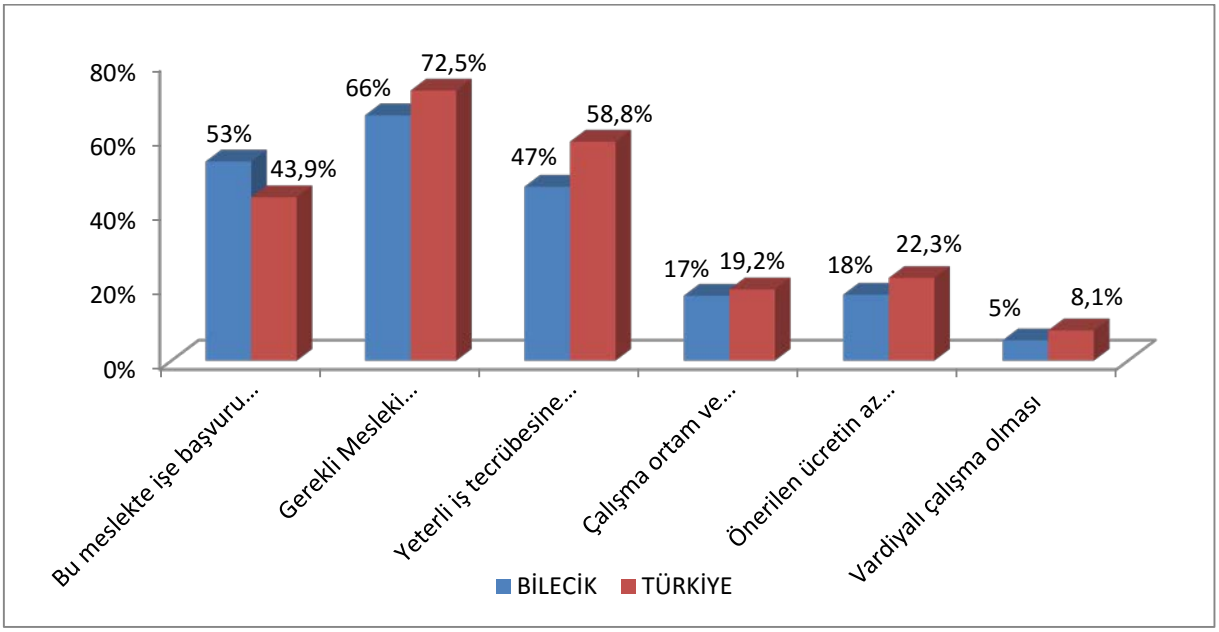

Kaynak: İPA 2015

Eleman temininde güçlük çekilme nedenleri Bilecik-Türkiye karşılaştırmasına bakıldığında meslekte işe başvuru yapılmaması seçeneği ilimiz için Türkiye geneli ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir. Diğer bütün sebepler Türkiye ortalamasının altında olup, büyük farklar gözlenmemiştir. Buna göre eleman temininde güçlük çekilme nedenleri ülke ortalamasıyla paralellik arz etmektedir.

Tablo 31: İşkur Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Tgçm Bilecik-Türkiye 2015

	BİLECİK			TÜRKİYE		
Satır Etiketleri	Hayır	Evet	Genel Toplam	Hayır	Evet	Genel Toplam
Çalışanlara Yönelik Eğitim	7	2	9	298	257	554
Eleman Talebi	103	52	155	40.194	26.273	66.467
İEP(işbaşı Eğitim Programı)	28	14	43	5.636	3.817	9.453
İşveren Danışmanlığı	16	9	25	25.969	14.658	40.627
KÇÖ(Kısa Çalışma Ödeneği)	8	1	9	197	98	295
Kurs	18	6	24	1.063	910	1.973
Mevzuat Danışmanlığı	6	3	9	11.228	6.277	17.505
TOPLAM	113	53	166	136048	49990	186.037

Kaynak: İPA 2015

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma durumuna göre Tgçm Bilecik-Türkiye karşılaştırmasına bakıldığında, çalışanlara yönelik eğitim talebinde bulunan firmaların yaklaşık %25'i eleman temininde güçlük çektiklerini belirtmişlerdir. Bu durum Türkiye genelinde ise yarı yarıya eleman temininde güçlük çekildiği şeklindedir. Eleman Talebinde bulunan firmaların hem Bilecik'te hem de Türkiye genelinde %35-40 oranında

eleman temininde güçlük çektiklerini belirttiler. İEP(işbaşı Eğitim Programı) düzenlenen işyerlerinde eleman temininde güçlük çekildiğini ifade edenlerin oranı %35-40 seviyelerini bulmuştur. Kurs düzenlenen firmalarda ise İlimizde eleman temininde güçlük çektiğini belirtenler %25 oranındayken, Türkiye genelinde ise bu durum %45 seviyelerindedir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Tablo 32: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Net İstihdam Değişim Oranları, Bilecik 2015

İSTİHDAM DEĞİŞİM TABLOSU	İSTİHDAM ARTIŞI	İSTİHDAM AZALIŞI	TOPLAM ÇALIŞAN SAYISI	NET İSTİHDAM DEĞİŞİMİ	NİDO
İmalat	119	1	14018	118	**1%**
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	41		2577	41	**2%**
İnşaat	110	132	1713	-22	**-1%**
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	49	10	1698	39	**2%**
Madencilik ve taş ocakçılığı	45	15	1167	30	**3%**
Ulaştırma ve depolama	21		479	21	**4%**
Eğitim	4		398	4	**1%**
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	13	3	269	10	**4%**
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	6		203	6	**3%**
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2		23	2	**9%**
TOPLAM	**411**	**162**	**22750**	**249**	**1%**

Kaynak: İPA 2015

Tablo 32'den görülebileceği gibi İmalat, İdari ve destek hizmet faaliyetleri Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, Madencilik ve taş ocakçılığı, Ulaştırma ve depolama, Eğitim, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri meslek gruplarında net istihdam değişimi artış yönlüdür. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, finans ve sigorta faaliyetleri, gayrimenkul faaliyetleri, gayrimenkul faaliyetleri, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor meslek gruplarında net istihdam değişimi beklenmemektedir. İnşaat sektöründe faaliyet gösteren meslek gruplarında net istihdam değişimi negatif yönlüdür.

Tablo 33: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları, Bilecik 2015

MESLEK GRUPLARI İTİBARİYLE İSTİHDAM DEĞİŞİM ORANI	TOPLAM ÇALIŞAN SAYISI	NET İSTİHDAM ARTIŞI	NET İSTİHDAM DEĞİŞİM ORANI
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	6974	78	**1,1%**
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	5469	42	**0,8%**
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	4260	86	**2,0%**
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1815	2	**0,1%**
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	1727	7	**0,4%**
Profesyonel Meslek Mensupları	1093	16	**1,5%**
Hizmet Ve Satış Elemanları	969	18	**1,8%**
Yöneticiler	250	0	**0,0%**
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	193	0	**0,0%**
Toplam	**22750**	**249**	**1,1%**

Kaynak: İPA 2015

Tablo 33 incelendiğinde; sırasıyla Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Hizmet ve Satış Elemanları, Profesyonel Meslek Mensupları, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek gruplarında net istihdam değişim oranlarının artış yönlü olduğu görülmektedir. Bununla birlikte net istihdam değişim oranlarının herhangi bir meslek grubunda azalması beklenmemektedir.

Tablo34: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek, Bilecik 2015

NET İSTİHDAM ARTIŞI BEKLENEN MESLEKLER	NET İSTİHDAM AZALIŞI BEKLENEN MESLEKLER
Temizlik Görevlisi	Düz Dikiş Makineci
Beden İşçisi (İnşaat)	Kanal Ve Izgara İşçisi
Beden İşçisi (Genel)	Diğer Öğretmenler
Garson (Servis Elemanı)	Matematik Öğretmeni-Ortaöğretim
Satış Danışmanı	Türkçe Öğretmeni
Makineci (Dikiş)	İlköğretim Matematik Öğretmeni
Güvenlik Görevlisi	Fen Bilgisi Öğretmeni-İlköğretim
Şoför (Yolcu Taşıma)	Fizik Öğretmeni-Ortaöğretim
İnşaat Ustası	Tarih Öğretmeni-Ortaöğretim
Gaz Altı Kaynakçısı	Biyoloji Öğretmeni-Ortaöğretim
Süt Ve Süt Ürünleri İşlemecisi	Deri Eşya Montajcısı
Şoför-Yük Taşıma	Kablo Montaj İşçisi
Pazarlamacı	Gemi Onarım İşçisi
Elektrikçi (Genel)	Sosyal Bilgiler Öğretmeni-Ortaöğretim

Kaynak: İPA 2015

Tablo 34'ten görülebileceği gibi Bilecik İlinde net istihdam artışı ve azalışı beklenen mesleklerde değişen beklentiler söz konusudur. Artış beklenen mesleklerden hizmet sektörü faaliyet alanına giren Temizlik Görevlisi, Garson (Servis Elemanı), Satış Danışmanı, Güvenlik Görevlisi, Şoför (Yolcu Taşıma), Pazarlamacı meslekleri dikkat çekmektedir. İmalat sektöründe ise Beden İşçisi (İnşaat), Beden İşçisi (Genel), Makineci (Dikiş), İnşaat Ustası, Gaz Altı Kaynakçısı, Süt Ve Süt Ürünleri İşlemecisi ön plana çıkması beklenen mesleklerdir.

Azalış beklenen mesleklere bakıldığında çeşitli öğretmenlik branşları üst sıralarda yer almıştır. Bunun nedeni dershanelerin kapatılması çalışmalarının doğal bir sonucu olarak yansımaktadır.

Tablo 35: İşyerlerinin Çalışma Biçimlerine Göre İstihdam Değişimleri

ÇALIŞMA BİÇİMLERİ	Net Sayısal Artış	Net Sayısal Azalış	Toplam Çalışan Sayısı	NİDO
Vardiyalı Çalışma Yapan	118	1	16058	**0,7%**
İhracat Yapan	117	7	13531	**0,8%**
Kısmi Çalışma Yapan	21	0	4042	**0,5%**
Genel Toplam	**411**	**162**	**22750**	**1,1%**

Kaynak: İPA 2015

Çalışma biçimlerine bakıldığında vardiyalı çalışma yapan, İhracat yapan ve Kısmi çalışma yapan işyerlerinde istihdam değişiminde artış eğilimi beklenmektedir. Bu durum genel istihdam değişim oranına da olumlu yansımaktadır.

Grafik 16: Kısmi Zamanlı Çalışanların (Part-Time) Tam Zamanlı Çalışanlara Oranının TR41-Türkiye Karşılaştırması

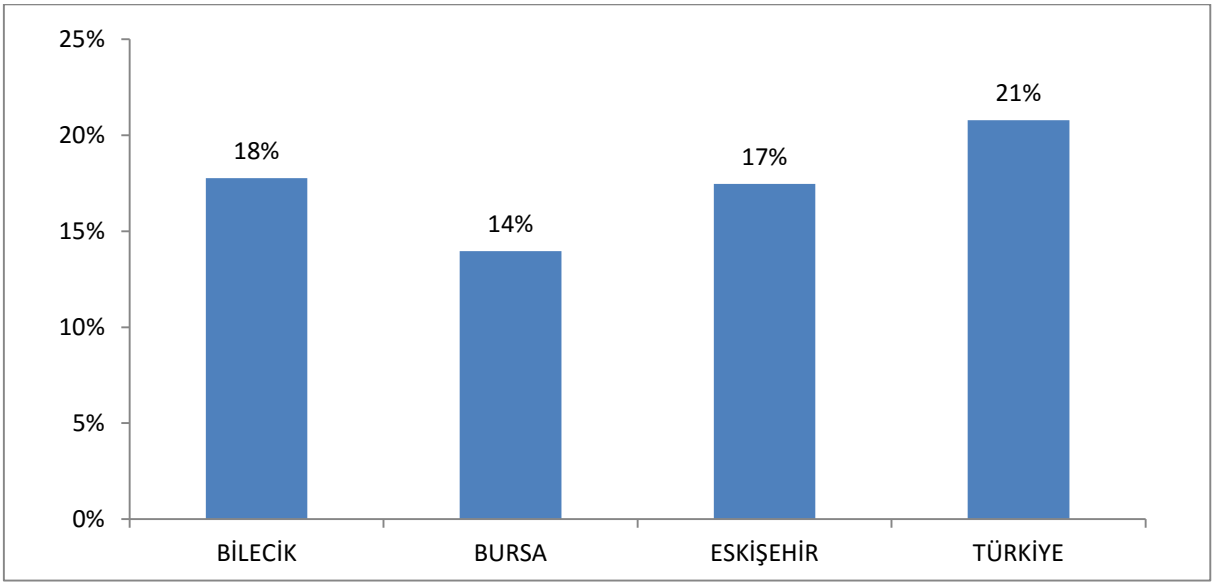

Kaynak: İPA 2015

Kısmi zamanlı çalışanların (part-time) tam zamanlı çalışanlara oranının Tr41-Türkiye karşılaştırmasına bakıldığında İlimizde kısmi zamanlı çalışanların oranı Bursa ve Eskişehir illerinden yüksek, Türkiye genelinden ise aşağıdadır. Söz konusu illerin öğrenci şehri olması ve Türkiye genelinde de üniversite sayısının ve öğrencisinin artmasıyla alakalı olarak ilimize oranla kısmi zamanlı çalışmanın oran olarak yüksek olduğu düşünülmelidir. Bununla birlikte ilimizdeki üniversiteli öğrenci sayısında son dönemlerdeki artış kısmi zamanlı çalışan oranlarında bir artış meydana getirmiştir.

Grafik 5'ten görülebileceği gibi Bilecik İlinde sektörlere göre parttime çalışma yapan işyeri sayısı oranı, Türkiye genel oranının altında olmasına rağmen TR41 Bölgesindeki Eskişehir ve Bursa illerinin

oranından yüksektir. Bu bağlamda Bilecik İlinde, üniversitede yer alan fakülte ve bölüm sayısının artmasıyla birlikte parttime çalışma yapan işyerlerinde artış olduğu düşünülmektedir.

Tablo 36: Sektörlere Göre İşyerlerinin İstihdamda Artış-Azalış Beklentileri 2015

SEKTÖR	Artış Oranı	Azalış Oranı	Artış Beklentisinin Genel Toplama Oranı	Azalış Beklentisinin Genel Toplama Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	10,0%	31,0%	1,6%	0,6%
İmalat	32,8%	13,7%	5,1%	0,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	16,9%	13,1%	2,7%	0,3%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	13,6%	29,1%	2,1%	0,6%
Ulaştırma ve depolama	7,0%	0,0%	1,1%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	7,0%	13,1%	1,1%	0,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3,5%	0,0%	0,5%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	5,8%	0,0%	0,9%	0,0%
Eğitim	1,9%	0,0%	0,3%	0,0%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	1,7%	0,0%	0,3%	0,0%

Kaynak: İPA 2015

Sektörlere göre istihdam artış oranları incelendiğinde firmaların verdiği cevaplara göre istihdam artış oranının en çok olduğu sektör imalat sektörü olduğu görülmektedir. İnşaat ile Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörlerinde faaliyet gösteren firmalar da istihdam artışının olacağı yönünde görüş bildirdikleri gürülmüştür. İstihdamda azalış olacağını düşünen firmaların sektörlere dağılımına bakıldığında Madencilik ve taş ocakçılığı ve Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörlerinde faaliyet gösteren firmalar istihdamın azalacağı yönünde fikir belirtmişlerdir.

SONUÇ

Bilecik İli İşgücü Piyasası Analizi raporunun temel amacı işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Bu doğrultuda ele alınacak temel husus işgücü arzı ve talebi arasındaki uyumsuzluk, diğer bir ifade ile dengesizliktir. Dengesizliği ortaya çıkartabilmek için ilin işgücü arz ve talep yapılarının birlikte ele alınarak analiz edilmesi gerekmektedir.

Giriş bölümünde de açıklandığı gibi ilin işgücü piyasası arz yapısı ve arzı etkileyen değişkenler eldeki mevcut veriler kullanılarak analiz edilmiştir. Bu verilerin bir kısmı İİBS2 bölümlenmesi doğrultusunda Eskişehir, Bilecik, Bursa illerini kapsayan TR41 bölgesine ait veriler ile karşılaştırılmıştır. Talep boyutunun tespiti için özel bir araştırma düzenlenmiş ve 366 işyerine ulaşılmıştır.

Eğitim oranlarının düşüklüğü işgücü piyasasına girişi zorlaştırmaktadır. Bilecik ilinde çalışabilir yaştaki nüfusun ağırlıklı kısmını (%57,1) lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Bununla birlikte kadınlar arasında özellikle diplomasızlık durumu erkeklere göre çok daha yaygındır. Aynı zamanda okuryazar olmayan nüfusun % 82'si, diploması olmayanların da % 47'si kadın nüfustur. Kurs ve kursiyer göstergelerine göre Girişimcilik kurslarında ve İş Başı Eğitim Programlarına kadın katılımcıların diğer kurs türlerine katılıma göre daha ağırlıklı katılım gösterdikleri görülmektedir. Bunun başlıca nedeni teorik bilgilerden ziyade pratikte fayda sağlayan ve katılımcılarını meslek ya da iş sahibi yapması açısından daha kullanışlı programlar olmasıdır. Ayrıca tarım, ormancılık ve su ürünleri meslek gruplarında kadın çalışanlar, erkek çalışanlara göre daha fazla tercih edilmektedir. Ancak bu meslek grubunda net istihdam değişiminin beklenmemesi, bu meslek grubunda çalışmayı düşünen kadın çalışanlar için risk teşkil etmektedir.

Bilecik İlinde işgücüne katılma ve istihdam oranlarında artış, işsizlik oranında ise azalış beklenmektedir. Beden işçisi (genel) ve beden işçisi (temizlik) meslekleri, en çok kayıtlı işsizin olduğu meslekler olarak görülmektedir. Açık işe sahip mesleklerde; Seramik İmal İşçisi, Mermer İşçisi, Beden İşçisi (Genel), Diğer Mühendisler, Gaz Altı Kaynakçısı, Su Ürünleri İşlemecisi meslekleri ön plana çıkmaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenler incelendiğinde ise beden işçisi (genel), Seramik İmal İşçisi ve Diğer İmalat Ve İlgili İşçiler (Makine İle) meslekleri ön plana çıkmaktadır.

Bilecik İlinde genel olarak üretim bazlı firma sayısının artması, bu işyerlerinde çalışacak işgücünün artmasına neden olacağı için bu durumda ilişkili sektörlerinde büyümesine neden olmaktadır. İlde İdari ve destek hizmet faaliyetleri, İmalat, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörleri ortalama çalışan sayıları açısından ilk sıralardadır. İş yeri sayısına göre ön plana çıkan sektörler; imalat, toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ve inşaattır. Çalışan sayıları açısından bakıldığında ise sırasıyla imalat, idari ve destek hizmet faaliyetleri, inşaat, ve Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörleri ön plandadır.

Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, Ulaştırma ve depolama, İdari ve destek hizmet faaliyetleri, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörlerinde TGÇM (Temininde Güçlük Çekilen Meslek) işveren sayısı yüksektir. Bu bağlamda Bilecik İlinde belirtilen sektörlerin, gerek iş arayanlar gerekse mesleki yeterlilik belgesi verme yetkisi olan kurum ve kuruluşlar açısından ele alınması faydalı olacaktır. Hizmet ve satış elemanları, nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları, tesis ve makine operatörleri ve montajcılar ve sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek gruplarında temininde güçlük çekilen eleman sayısında yoğunluk bulunduğu görülmektedir.

TGÇM nedenleri meslek bazında farklılık göstermektedir. Bununla birlikte TGÇM nedenleri ayrıntılı olarak ele alındığında; bu meslekte işe başvuru yapılmaması, gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ve yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunmaması nedenlerin işgücü piyasasında çalışanların yeterli seviyede olmadığını göstermektedir. Bu bağlamda temininde güçlük çekme durumu, sektörler, meslekler ve nedenler birlikte düşünüldüğünde kayıtlı işsizlere belirtilen sektörler ve meslekler için gerekli beceri/niteliği kazandıracak kurs/eğitimlerin verilmesi faydalı olacaktır.

KAYNAKÇA

1. 2015 İPA Verileri
2. 2014 İPTA Verileri
3. TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri
4. İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

EKLER

Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

IŞKUR 2015 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2015 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,
Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine (3.350 TL) üçbinüçyüzelli Türk Lirası İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

SGK İşyeri Sicil Numarası :.....

Örnek No :.....

İşletmenin Yasal Unvanı :.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....

MAHALLE :.....

Cadde/Sokak :.....

İÇ/DIŞ KAPI NO :.....

TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı:..... Unvanı :

Tarih ....:..... Telefonu :

E-Posta ....:..... İmza/Kase:

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih-İmza			

2

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

……

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayırsa 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐

(……. Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐ Çalışanlara Yönelik Eğitim ☐

İşbirliği ile Mesleki Eğitim (Kurs) ☐ Kısa Çalışma Ödeneği ☐

Mevzuat Danışmanlığı ☐ İşveren Danışmanlığı ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz ☐ ⇨ 9.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık isiniz için aşağıdaki seceneklerden hangisini tercih edersiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez			Talep Edilen Beceriler* 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe			İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Özel İstihdam Büroları			Açık İşinizi Ne Kadar Süredir Arıyorsunuz?		
			1	2	3	1	2	3	1	2	3	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün

*En önemli 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAMA yapınız. (1- En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından HERHANGİ 3 tanesini işaretleyiniz.

5

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2016 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok ☐ → Görüşme Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek Işaretlenebilir.

2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşverenin görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri:

Ek 2- Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

İL	TOPLAM İPTA ZİYARETİ	CEVAPLILAR	CEVAPSIZLAR	CEVAPLILIK ORANI	CEVAPSIZLIK ORANI
ADANA	4495	3627	868	80,7%	19,3%
ADIYAMAN	822	669	153	81,4%	18,6%
AFYONKARAHİSAR	1.434	1.177	257	82,1%	17,9%
AĞRI	470	325	145	69,1%	30,9%
AKSARAY	814	701	113	86,1%	13,9%
AMASYA	654	556	98	85,0%	15,0%
ANKARA	7.890	5.295	2.595	67,1%	32,9%
ANTALYA	4.733	3.506	1.227	74,1%	25,9%
ARDAHAN	100	82	18	82,0%	18,0%
ARTVİN	364	298	66	81,9%	18,1%
AYDIN	2.078	1.676	402	80,7%	19,3%
BALIKESİR	2.387	1.867	520	78,2%	21,8%
BARTIN	443	396	47	89,4%	10,6%
BATMAN	1.055	833	222	79,0%	21,0%
BAYBURT	102	87	15	85,3%	14,7%
BİLECİK	454	339	115	74,7%	25,3%
BİNGÖL	547	425	122	77,7%	22,3%
BİTLİS	441	369	72	83,7%	16,3%
BOLU	665	568	97	85,4%	14,6%
BURDUR	538	473	65	87,9%	12,1%
BURSA	3.358	2.548	810	75,9%	24,1%
ÇANAKKALE	1.048	903	145	86,2%	13,8%
ÇANKIRI	268	223	45	83,2%	16,8%
ÇORUM	1.079	889	190	82,4%	17,6%
DENİZLİ	3.109	2.638	471	84,9%	15,1%
DİYARBAKIR	2.558	1.939	619	75,8%	24,2%
DÜZCE	1.052	861	191	81,8%	18,2%
EDİRNE	767	591	176	77,1%	22,9%
ELAZIĞ	1.348	1.103	245	81,8%	18,2%
ERZİNCAN	404	340	64	84,2%	15,8%
ERZURUM	1.239	1.012	227	81,7%	18,3%
ESKİŞEHİR	2.183	1.805	378	82,7%	17,3%
GAZİANTEP	3.642	2.980	662	81,8%	18,2%
GİRESUN	868	721	147	83,1%	16,9%
GÜMÜŞHANE	195	162	33	83,1%	16,9%
HAKKARİ	209	190	19	90,9%	9,1%
HATAY	2.336	1.906	430	81,6%	18,4%
IĞDIR	244	211	33	86,5%	13,5%
ISPARTA	729	642	87	88,1%	11,9%
İSTANBUL	11.804	8.088	3.716	68,5%	31,5%
İZMİR	7.026	5.363	1.663	76,3%	23,7%
KAHRAMANMARAŞ	1.864	1.496	368	80,3%	19,7%
KARABÜK	484	423	61	87,4%	12,6%
KARAMAN	512	462	50	90,2%	9,8%
KARS	293	248	45	84,6%	15,4%
KASTAMONU	737	572	165	77,6%	22,4%
KAYSERİ	3.460	2.928	532	84,6%	15,4%

KIRIKKALE	437	385	52	88,1%	11,9%
KIRKLARELİ	705	532	173	75,5%	24,5%
KIRŞEHİR	390	333	57	85,4%	14,6%
KİLİS	177	144	33	81,4%	18,6%
KOCAELİ	4.411	3.294	1.117	74,7%	25,3%
KONYA	4.666	3.847	819	82,4%	17,6%
KÜTAHYA	1.152	869	283	75,4%	24,6%
MALATYA	1.483	1.195	288	80,6%	19,4%
MANİSA	2.456	2.042	414	83,1%	16,9%
MARDİN	1.354	1.088	266	80,4%	19,6%
MERSİN	3.818	3.025	793	79,2%	20,8%
MUĞLA	2.768	2.152	616	77,7%	22,3%
MUŞ	436	328	108	75,2%	24,8%
NEVŞEHİR	803	618	185	77,0%	23,0%
NİĞDE	569	465	104	81,7%	18,3%
ORDU	1.365	1.163	202	85,2%	14,8%
OSMANİYE	931	774	157	83,1%	16,9%
RİZE	843	726	117	86,1%	13,9%
SAKARYA	2.097	1.620	477	77,3%	22,7%
SAMSUN	2.365	1.861	504	78,7%	21,3%
SİİRT	381	315	66	82,7%	17,3%
SİNOP	386	337	49	87,3%	12,7%
SİVAS	1.182	934	248	79,0%	21,0%
ŞANLIURFA	2.427	1.857	570	76,5%	23,5%
ŞIRNAK	618	535	83	86,6%	13,4%
TEKİRDAĞ	2.555	2.089	466	81,8%	18,2%
TOKAT	950	778	172	81,9%	18,1%
TRABZON	2.375	1.887	488	79,5%	20,5%
TUNCELİ	157	106	51	67,5%	32,5%
UŞAK	924	701	223	75,9%	24,1%
VAN	1.217	1.009	208	82,9%	17,1%
YALOVA	616	490	126	79,5%	20,5%
YOZGAT	642	497	145	77,4%	22,6%
ZONGULDAK	1.076	881	195	81,9%	18,1%
Genel Toplam	**132.034**	**103.390**	**28.644**	**78,3%**	**21,7%**

Örnekleme Yapılan İller	10+ Örneklem İşyeri Sayısı	2-9 İşyeri Sayısı
ANKARA	**6.911**	**979**
KOCAELİ	**4.201**	**210**
BURSA	**10.183**	**427**
İZMİR	**6.276**	**750**
İSTANBUL	**8.493**	**3.311**
ANTALYA	**4.289**	**444**
Toplam	**40.353**	**6.121**

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır. (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Çalışma Çağındaki Nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Genç İşsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç İşsizlik Oranı : 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

$$Genç\ İşsizlik\ Oranı = \frac{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşsiz}{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşgücü\ Arzı\ (İstihdam + İşsiz)}$$

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana gruplar aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen

2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen

3. İlkokul

4. İlköğretim

5. Ortaokul veya mesleki ortaokul

6. Genel Lise

7. Mesleki veya teknik lise

8. Yüksek öğretim

Eğitim Seviyelerine Göre İşgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

İktisadi Faaliyetlere Göre İstihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı

H	Ulaştırma ve Depolama
I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri
N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal Ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar Arası Örgütler Ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

İstihdam Edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İ}stihdam\ Oranı = \frac{Toplam\ \text{İ}stihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İş Başında Olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş Başında Olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

$$\text{İş}gücü = \text{İ}stihdam\ Edilenler + \text{İş}sizler$$

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır. Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması: İŞKUR tarafından 16 Mart - 30 Nisan tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Katılım\ Oranı = \frac{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı\ (\ \text{İ}stihdam + \text{İş}siz)}{Kurumasal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücüne Dahil Olmayan (İnaktif) Nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

> ***1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar:*** Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Dahil\ Olmayan\ N\text{ü}fus\ Oranı = \frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus - \text{İş}g\text{ücü}}{Kurumsal\ Olmayan\ N\text{ü}fus} \times 100$$

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik Oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İş}sizlik\ Oranı = \frac{\text{İş}siz}{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı(\text{İ}stihdam + \text{İş}siz)} \times 100$$

İşteki Durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt Dışı istihdam Oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$Kayıtdışı\ İstihdam\ Oranı = \frac{Kayıtdışı\ İstihdam}{Toplam\ İstihdam} \times 100$$

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Mesleklere Göre İstihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş Bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

$$\boldsymbol{Ya\text{ş}\ Ba\text{ğ}ml\text{ı}l\text{ı}k\ Oran\text{ı}} = \frac{0 - 14\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus + 65\ Ya\text{ş}\ ve\ \text{ü}st\text{ü}\ N\text{ü}fus}{15 - 64\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz İstihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana Bağlı Eksik İstihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Ek 4: Sektörlere Göre 2015 İpa Sonuçları

SEKTÖRLERE GÖRE İPA SONUÇLARI-2015							
Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	30 Haziran 2015 İçin Belirlenen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran 2015
İmalat	127	14.018	25	37	118	20,00%	1,00%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	69	1698	7	11	39	9,70%	2,00%
İnşaat	58	1713	6	9	-22	10,10%	-1,00%
Madencilik ve taş ocakçılığı	22	1167	3	5	30	14,50%	3,00%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	20	2577	1	4	41	5,60%	2,00%
Ulaştırma ve depolama	18	479	2	6	21	11,10%	4,00%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	18	269	6	6	10	33,30%	4,00%
Eğitim	10	398	2	6	4	22,20%	1,00%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	9	203	1	0	6	11,10%	3,00%
Diğer hizmet faaliyetleri	6	50	0	0	0	0,00%	0,00%
Bilgi ve iletişim	2	23	0	1	0	0,00%	0,00%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	2	23	0	1	2	0,00%	9,00%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1	65	0	0	0	0,00%	0,00%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1	25	0	0	0	0,00%	0,00%
Finans ve sigorta faaliyetleri	1	19	0	0	0	0,00%	0,00%
Gayrimenkul faaliyetleri	1	22	0	0	0	0,00%	0,00%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1	1	0	0	0	0,00%	0,00%
Toplam	**366**	**22750**	**54**	**86**	**249**	**14,60%**	**1**

Kaynak: İPA 2015

EK:5 2 İle 9 Kişi Arası İstihdamlı İşyeri Bilgileri BİLECİK

2015 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yanında 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri de ziyaret edilmiştir.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

Çalışma kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için hem Türkiye geneli il düzeyinde tahmin üretilebilirken 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri için sadece Türkiye geneli için tahmin üretilebilmektedir. Söz konusu işyerleri için il düzeyinde tahmin üretilmemiştir. Bu nedenle raporun bu bölümüne kadar 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerinin verileri kullanılmamıştır. Bu bölümde Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerinin illerinde ziyaret ettikleri 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine ilişkin veriler paylaşılacaktır.

2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine de 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine uygulanan soru kağıdı uygulanmıştır. Çalışmanın metodolojisi açısından her iki büyüklükteki işyerleri için bir farklılık bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde çalışma kapsamında toplam 10 bin 211 adet 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir. Bu işyerlerinin 6 bin 512 tanesine soru kağıdı uygulanırken 3 bin 699 tanesinden çeşitli nedenlerle cevap alınamamıştır.

Bu kapsamda Bilecik ilinde 23 işyeri ziyaret edilmiş olup, söz konusu işyerlerinin 10 tanesi için soru kâğıdı uygulanmıştır. Bu bölümde 10 işyerinden elde edilen veriler üzerinde durulacaktır. Söz konusu veriler ham veriler olup, genelleştirme katsayısı Türkiye geneli tahmin üretecek şekilde verildiği için genelleştirilmiş verilerin il düzeyinde bilgi veren bir çalışmada kullanılmasının uygun olmayacağı düşünülmüştür. Ayrıca 2 ile 9 kişi arası işyerlerine ait veriler ili genellemediği için 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin verileri ile karşılaştırma yapılmamıştır.

Çalışma kapsamında Bilecik ilinde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı 10 işyerine soru kâğıdı uygulanmış olup en fazla işyeri Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerindedir.

Tablo 1 İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektör	İşyeri	Erkek	Kadın	Toplam
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	2	2	2	4
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	2	0	4	4
Toptan ve Perakende Ticaret	2	2	1	3
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	1	2	1	3
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	1	0	1	1
İnşaat	1	1	0	1
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	1	1	1	2
Toplam	10	8	10	18

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamındaki 17 sektörün 7 tanesinde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir.

Söz konusu işyerlerinde toplam 18 kişi çalışmaktadır. Söz konusu işyerlerinde çalışanların yaklaşık yüzde 55'i kadın, yüzde 45'i erkektir. En fazla çalışan Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörlerindedir.

10 işyerinden 1 tanesinde 2 kişilik açık iş olduğu tespit edilmiştir. Açık iş olan meslekler ise Şoför-Yük Taşıma ve Beden İşçisi (Genel) meslekleridir.

Toplamda 5 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen meslekler Pazarlamacı (2 kişi), Motosikletli Kurye, Sekreter ve Satış Danışmanı mesleklerindedir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenine bakıldığında yüzde 100 oranında gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip eleman bulunamamasından, yüzde 60 oranında ilgili meslekte eleman bulunamamasından, yüzde 80 oranında çalışma ortam ve koşullarının uygun olmamasından ve yüzde 60 oranında önerilen ücretin az bulunmasından dolayı eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. İşyerinde vardiyalı çalışma olması ve yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması temininde güçlük çekilen mesleklerin nedeni olarak tercih edilmemiştir.

Bilecik ilinde çalışma kapsamında ziyaret edilen 2 ile 9 kişi arası istihdam eden işyerlerinde istihdamın bir yıl sonra toplamda artış ya da azalış olmayacağı tahmin edilmiştir.